ŻYCIE WETERYNARYJNE

MIESIĘCZNIK

ORGAN URZĘDOWY
NACZELNEJ IZBY
LEKARSKO-WETERYNARYJNEJ
ORAZ OKRĘGOWYCH IZB
LEKARSKO - WETERYNARYJNYCH

WARSZAWA
ROK XXV

Nr. 4–5 KWIECIEŃ–MAJ 1950

Redaktor: Dr Jan Hay • Wydawca: Naczelna Izba Lekarsko-Weterynaryjna

Redaktor: Dr Jan Hay

Komitet Redakcyjny: Docent dr Roman Hoppe, Prof. dr Kazimierz Krysiak, Prof. dr Józef Kulczycki, Dr Janusz Lipnicki, Lekarz wet. Czesław Marański, Z-ca Prof. dr Feliks Nagórski, Dr Eugeniusz Żarnowski.

Adres Redakcji: Warszawa 33, ul. Radziłowska 6. Tel. 51-14.
Adres Administracji: Warszawa, ul. Grochowska 272.
Konto czek. P.K.O. Warszawa I — 4929.

Redaktor przyjmuje we wtorki — piątki godz. 16 — 18.
Redakcja i administracja czynne we wtorki i piątki, godz. 16 — 18.

Cena pojedyńczego numeru 100 zł.
Członkowie Izb Lek.-Wet. otrzymują Życie Weterynaryjne bezpłatnie.

Artykuły zamieszczane w części pierwszej Życia Weterynaryjnego, przeznaczonej do publikacji o charakterze społeczno-zawodowym, wyrażają własne poglądy autorów, za które Redakcja nie bierze na siebie odpowiedzialności.

Za treść i układ ogłoszeń zamieszczanych w Życiu Weterynaryjnym Redakcja nie odpowiada.

Regulamin ogłaszania artykułów w Życiu Weterynaryjnym:

1. Rękopisy nadsyłane do Życia Weterynaryjnego powinny być napisane pismem wyraźnym (o ile możności maszynowym), po jednej stronie kartki, z odstępem między wierszami, pozostawieniem marginesu i miejsca wolnego nad tytułem.
2. Nadesłane artykuły i materiały do Życia Weterynaryjnego zamieszczane są w kolejności ich wpłynięcia.
3. Na życzenie autora — po porozumieniu się z Redakcją — mogą być wykonane odbitki z artykułu na koszt autora.
4. Rękopisów Redakcja nie zwraca.

TREŚĆ

ŻYCIE WETERYNARYJNE
MIESIĘCZNIK
ORGAN URZĘDOWY NACZELNEJ IZBY LEKARSKO-WETERYNARYJNEJ ORAZ OKRĘGOWYCH IZB LEKARSKO-WETERYNARYJNYCH
Redaktor: Dr Jan Hay | Wydawca: Naczelna Izba Lekarsko-Weterynaryjna
Rok XXV | Kwiecień — Maj 1950 r. | Nr 4—5

DR. KONRAD MILLAK

Rozwój i stan wyższego szkolnictwa weterynaryjnego w Związku Radzieckim [1])

Na przestrzeni długich lat interesowaliśmy się szkolnictwem Zachodu. Znane nam było dobrze wyższe szkolnictwo weterynaryjne w Niemczech i Austrii, trochę słabiej — we Francji, znane było szkolnictwo Szwajcarii i Anglii, ale o tym jak jest zorganizowane to szkolnictwo w Związku Radzieckim słabe dotychczas posiadaliśmy pojęcie.

Przeglądając polskie czasopiśmiennictwo weterynaryjne, na przestrzeni 20 lat okresu międzywojennego, znalazłem zaledwie 2 publikacje dotyczące organizacji weterynarii w ZSRR i w ich ramach pewne dane o szkolnictwie weterynaryjnym Związku. Myślę, że sprawa organizacji studiów weterynaryjnych u naszego wielkiego sojusznika powinna nas zainteresować. Jesteśmy sami w okresie reform nauczania, układania nowych planów studiów, tworzą się zespoły katedr i instytuty. Dobrze jest zapoznać się z ewolucją sprawy i jej aktualnym stanem w ustroju tak dynamicznym, tak poszukującym dróg nowych, jakim jest ustrój Związku Radzieckiego.

Powstanie szkolnictwa weterynaryjnego na terenach rosyjskich związane jest z czasami Piotra Wielkiego i jego reformami, zmieniającymi układ życia w państwie. W 1733 r. powołał on do życia „szkołę-pensjonat“ w Charoszewskoje pod Moskwą dla synów personelu dworcowego działu stajennego, w której mieli oni otrzymywać podstawy wykształcenia, a następnie przydzieleni do praktyków — uczyć się sztuki leczenia zwierząt. Szkoła ta po kilkunastu latach uległa likwidacji.

W 1806 r. w Wilnie, które weszło przy rozbiorach Rzeczypospolitej w skład Imperium Rosyjskiego, polski uniwersytet tamtejszy tworzy katedrę epizootiologii dla medyków i zaprasza na nią alzatczyka profesora Ludwika Bojanusa, zobowiązując go do zorganizowania przy uniwersytecie szkoły weterynaryjnej.

W 1808 r. w Petersburgu i Moskwie zostają utworzone Akademie Medyko - Chirurgiczne z oddziałami weterynaryjnymi. W Petersburgu oddział weterynaryjny przetrwał do 1880 r., w Moskwie — do 1842 r.

W 1823 r. prof. Bojanus tworzy wreszcie polską szkołę weterynaryjną przy Uniwersytecie. W swej pierwotnej postaci trwa ona zaledwie do 1831 r. i, w związku z Powstaniem Narodu i zamknięciem Uniwersytetu, zostaje zlikwidowana. Przy powstałej po zamknięciu Uniwersytetu Akademii Medyko-Chirurgicznej również prowadzona jest szkoła weterynaryjna z polskim językiem wykładowym, która ulega likwidacji w 1842 r. łącznie z Akademią.

W 1824 r. w — połączonym z Cesarstwem — Królestwie Kongresowym zostaje utworzona polska szkoła weterynaryjna w Warszawie przeznaczona do szkolenia tzw. „hippiatrów“ dla wojska, zlikwidowana w 1831 r. w związku z Powstaniem.

W 1840 r. powstaje w Warszawie szkoła weterynaryjna z polskim językiem wykładowym, która przetrwała całe szeregi przeobrażeń, w 1873 r. została całkowicie zrusyfikowana, a stanowi wyjściowe ogniwo dla jednego ze współczesnych instytutów radzieckich (Nowoczerkask) oraz dla Wydziału Weterynaryjnego Uniwersytetu Warszawskiego.

W 1848 r. również na kresach Cesarstwa, w ówczesnej Nadbałtyce, w Dorpacie została utworzona szkoła weterynaryjna z językiem wykładowym niemieckim, przetworzona następnie w Instytut Weterynaryjny, początkowo zwany dorpackim, a później — juriewskim, który również stanowi ogniwo wyjściowe dla jednego ze współczesnych instytutów radzieckich (Saratów) oraz dla Wydziału Weterynaryjnego Uniwersytetu w Tartu (Estonia).

W 1851 r. powstała szkoła weterynaryjna w Charkowie i w 1873 r. — w Kazaniu: Tę

[1]) Referat wygłoszony dn. 27.IV.50 na zebraniu Koła Naukowego Asystentów Wydziału Weterynaryjnego U. W.

ostatnią organizował wychowaniec i ostatni polski dyrektor szkoły warszawskiej prof. dr. Piotr Seifman, późniejszy organizator w 1881 r. szkoły polskiej we Lwowie.

Tak więc przed pierwszą wojną światową Imperium Rosyjskie posiadało cztery wyższe naukowe zakłady weterynaryjne jako instytuty weterynaryjne samodzielne: w Warszawie (1840), w Dorpacie (1848), Charkowie (1851), Kazaniu (1873). Szkoły te przeszły długą ewolucję i otrzymały, już w toku pierwszej wojny światowej, w 1916 r., prawie że całkowite prawa szkół akademickich. Wstępujący musieli wykazać się świadectwem ukończenia szkoły średniej; etaty przewidywały dla każdej z tych uczelni po: 7 profesorów zwyczajnych, 6 — nadzwyczajnych, 4 — docentów, 2 — prosektorów, 17 pomocniczych pracowników naukowych i 3 felczerów przy klinikach. Sytuacja materialna personelu naukowego instytutów została zrównana z uniwersytecką. Najwyższym stopniem naukowym przyznawanym przez instytuty rosyjskie pozostał wprowadzony w 1847 roku stopień magistra nauk weterynaryjnych. Trzeba jednak zaznaczyć, że w przedwojennej Rosji wyższe stopnie naukowe były rzadko uzyskiwane i bardzo wysoko cenione, że nawet śród lekarzy było niewielu doktorów medycyny, a w innych zawodach akademickich doktorzy nauk byli unikatami. Uniwersytety jedynie posiadały przywilej nadawania tego stopnia.

Ustawa z 1916 r., wydana w gorącym czasie wojny światowej przewidywała 13 katedr następujących: 1) Anatomia zwierząt domowych i ptaków, 2) Histologia z embriologią, 3) Fizjologia, 4) Hodowla zwierząt i ptaków — ogólna, szczegółowa, higiena, eksterier, 5) Farmakognozja i farmacja z apteką, 6) Farmakologia z recepturą i ogólną terapią, 7) Patologia ogólna, 8) Anatomia patologiczna, weterynaria sądowa i mięsoznawstwo, 9) Chirurgia operacyjna i nauka o podkuwaniu koni, 10 Patologia chirurgiczna, choroby oczu i położnictwo z kliniką chirurgiczną, 11) Szczegółowa patologia i terapia zwierząt domowych i ptaków i diagnostyka z kliniką terapeutyczną, 12) Epizootiologia i policja weterynaryjna z kliniką chorób zaraźliwych i ustawodawstwo, 13) Bakteriologia.

Poza katedrami program przewidywał: teologię dla studentów prawosławnych, mineralogię, botanikę, zoologię z anatomią porównawczą, fizikę i geografię fizyczną, chemię czystą i lekarską i agronomię. Wreszcie wykładane były języki obce, jako przedmiot nieobowiązkowy.

W związku z prowadzoną wojną i wybuchem w 1917 r. rewolucji, ustawa z 1916 r. zaledwie ułamkowo mogła być wprowadzona w życie.

Działania wojenne zmusiły do ewakuacji w głąb Imperium obu uczelni położonych na krańcach: instytut warszawski w 1915 r. został przeniesiony do Moskwy i następnie do Nowoczerkaska, a instytut dorpacki — do Saratowa. Szkoły te pozostawiły na miejscu część zbiorów i bibliotek.

Liczby studiujących w uczelniach rosyjskich wynosiły w 1893 r.: w Charkowie 240, w Dorpacie — 232, w Kazaniu — 212, w Warszawie — 111; w okresie poprzedzającym bezpośrednio pierwszą wojnę liczby te podniosły się do około, 400 na każdą uczelnię. W Warszawie ilość studentów instytutu w 1922 roku wynosiła 459 osób.

Te cztery szkoły miały dawać uzupełnienie kadr lekarsko-weterynaryjnych bardzo szczupłych w stosunku do przestrzeni Imperium Rosyjskiego. Kadry te przedstawiały się jak następuje:

W 1907 r. według spisów rosyjskiego ministerstwa spraw wewnętrznych było w Rosji 3·714 osób uprawnionych do wykonywania praktyki weterynaryjnej, z czego w Rosji Europejskiej — 2.864, w azjatyckiej — 438, na Kaukazie — 412. W 1910 było już 4.394 lekarzy weterynaryjnych. Z czego wynika, że przed 1910 r. kadra lekarsko-weterynaryjna zwiększała się corocznie o około 200 lekarzy. Liczba ta, w związku ze zwiększeniem się liczby studentów w instytutach, podniosła się i, jeżeli ją przyjąć na 250 corocznie, to w momencie wybuchu rewolucji październikowej kadra weterynaryjna Rosji liczyła około pięciu i pół tysiąca lekarzy weterynaryjnych.

Taka w ogólnym zarysie była sytuacja pod względem wyższego szkolnictwa weterynaryjnego i zaspokojenia potrzeb państwa co do personelu lekarsko-weterynaryjnego ogromnych przestrzeni imperium obejmowanych przez zwycięską Rewolucję Październikową.

Na tych przestrzeniach w 1917 r. znajdowały się zatem 2 uczelnie w pełnym toku pracy, które względnie nieznacznie ucierpiały wskutek wojny, pozostające na miejscach swej pracy normalnej z personelem nauczających i nauczanych — tj. instytuty w Charkowie i Kazaniu oraz 2 uczelnie, okaleczone, przeniesione o tysiące kilometrów od miejsc, w których powstały i rozwijały się, w zupełnie odmienne warunki otoczenia, do nowych niedostosowanych pomieszczeń, ze szczątkami zbiorów i urządzeń, z uszczuplonym personelem nauczającym i rozproszonym personelem studenckim — instytuty dorpacki i warszawski.

Państwo radzieckie od samego początku uznało wagę wyższego szkolnictwa weterynaryjnego i na przestrzeni pierwszego trzydziestolecia w kapitalny sposób rozwinęło sieć szkół weterynaryjnych wyższych.

W 1920 było już 9 wyższych szkół weterynaryjnych, w 1926 — 11, w 1930 — 17, w 1935 — 23, w 1940 — 28, w 1948 — 35.

Wyższe uczelnie weterynaryjne ZSRR mają różną strukturę organizacyjną: są albo samodzielnymi jednowydziałowymi szkołami, albo wydziałami dwuwydziałowych lub wielowydziałowych uczelni zespołowych.

9 uczelni stanowią jednowydziałowe instytuty weterynaryjne, albo akademie weterynaryjne;

7 — stanowią wydziały zooweterynaryjne w siedmiu instytutach zooweterynaryjnych, w których jako drugi znajduje się wydział zootechniczny, a w niektórych — i wydział hodowli konia;

1 — jest wydziałem weterynaryjnym trójwydziałowej akademii weterynaryjnej moskiewskiej, w której poza nim znajduje się wydział zootechniczny i wydział doskonalenia lekarzy weterynaryjnych i zootechników;

1 — jest wydziałem weterynaryjnym instytutu chemiczno - technologicznego przemysłu mięsnego;

1 — jest wydziałem weterynaryjnym instytutu futrzarskiego;

1 — jest wydziałem weterynaryjnym uniwersytetu;

15 — stanowią wydziały weterynaryjne instytutów gospodarstwa wiejskiego, z których jeden (białocerkiewski) był specjalnego typu, szkolącym w ciągu 6 lat specjalistów będących jednocześnie lekarzami weterynaryjnymi i zootechnikami.

Sieć uczelni weterynaryjnych obejmuje całe państwo.

Przytaczamy nazwy uczelni wraz z datami powstania:

1. Charkowski Instytut Weterynaryjny 1851.
2. Kazański Instytut Weterynaryjny im. Baumana — 1873.
3. Omski Instytut Weterynaryjny — 1928.
4. Leningradzki Instytut Weterynar. — 1919.
5. Kijowski Instytut Weterynaryjny — 1920.
6. Witebski Instytut Weterynaryjny — 1924.
7. Troicki Instytut Weterynaryjny — 1929.
8. Litewska Akademia Weterynaryjna—1938 (powstała z założonej w 1929 r. szkoły średniej, stworzonej ze zlikwidowanego studium weterynaryjnego przy wydz. lekarskim Uniwersytetu Kowieńskiego, zał. w 1922 r.).
9. Lwowski Instytut Weterynaryjny — 1939 (powstał z polskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej, założonej w 1881 r.).
10. Nowoczerkaski Instytut Zooweterynaryjny im. I Armii Konnej — w składzie trzech wydziałów: zooweterynaryjnego, zootechnicznego i hodowli konia — 1915 (powstał z Warszawskiego Instytutu Weterynaryjnego założonego w 1840 r., jako szkoła polska).
11. Saratowski Instytut Zooweterynaryjny — 1918 (powstał z Dorpackiego Instytutu Weterynaryjnego, zał. w 1848 r.).
12. Woroneski Inst. Zooweterynaryjny — 1926.
13. Erewański Instytut Zooweterynaryjny (z działem ormiańskim i rosyjskim)—1928.
14. Ałma-Atyński Instytut Zooweterynaryjny —1929 (w Kazachstanie).
15. Gruziński Instytut Zootechniczno-weterynaryjny — 1932.
16. Buriat-Mongolski Instytut Zooweterynaryjny — 1944.
17. Moskiewska Akademia Weterynaryjna w składzie 3 wydziałów: weterynaryjnego, zootechnicznego (spec. hodowla koni) oraz doskonalenia lekarzy weterynaryjnych i zootechników — 1919.
18. Wydział Weterynaryjny Moskiewskiego Chemiczno-Technicznego Instytutu Przemysłu Mięsnego (prowadzonego przez Ministerstwo Przemysłu Mięsno-mlecznego).
19. Wydział Weterynaryjny Moskiewskiego Instytutu Futrzarskiego („puszno-miechowowo instituta“) — 1943 (prowadzonego przez Ministerstwo Handlu Zagranicznego).
20. Wydział Weterynaryjny Uniwersytetu Dorpackiego (Estonia) — 1848.
21. Wydział Weterynaryjny Łotewskiej Akademii Gospodarstwa Wiejskiego — 1944.
22. Wydział Weterynaryjny Czkałowskiego Instytutu Gospodarstwa Wiejskiego (d. Orenburg) — 1930.
23. Wydział Weterynaryjny Uzbeckiego Inst. Gosp. Wiejskiego (Samarkanda) — 1929.
24. Wydział Weterynaryjny Azerbejdżańskiego Inst. Gospodarstwa Wiejskiego (Kirowabad) — 1931.
25. Wydział Weterynaryjny Turkmeńskiego Inst. Gospodarstwa Wiejskiego — 1930.
26. Wydział Weterynaryjny Kirowskiego Inst. Gosp. Wiejsk. (d. Wiatka) — 1930.
27. Wydział Weterynaryjny Kirgiskiego Inst. Gosp. Wiejskiego — 1934.
28. Wydział Weterynaryjny Dagestańskiego Inst. Gosp. Wiejskiego — 1932.
29. Wydział Weterynaryjny Białocerkiewskiego Inst. Gosp. Wiejskiego — 1931 (wydział łączy wyszkolenie weterynaryjne z zootechnicznym).
30. Wydział Weterynaryjny Odeskiego Inst. Gospodarstwa Wiejskiego — 1938.
31. Wydział Weterynaryjny Swierdłowskiego Inst. Gospodarstwa Wiejskiego (d. Jekatierinburg) — 1940.
32. Wydział Weterynaryjny Iwanowskiego Inst. Gospodarstwa Wiejskiego — 1942.
33. Wydział Weterynaryjny Ulianowskiego Inst. Gospodarstwa Wiejskiego (d. Symbirsk) — 1943.
34. Wydział Weterynaryjny Stawropolskiego Inst. Gospodarstwa Wiejskiego — 1932.
35. Wydział Weterynaryjny Baszkirskiego Inst. Gospodarstwa Wiejskiego (Ufa) — 1944.

Jak widać z powyższego zestawienia 8 z tych uczelni znajduje się na geograficznym terytorium azjatyckim.

Frekwencja studentów w 1947/48 r. w poszczególnych instytutach weterynaryjnych lub wydziałach weterynaryjnych wahała się w du-

żych granicach i przykładowo przedstawiała się w niektórych uczelniach, jak następuje:

Wydział Wet. Moskiewskiej Akademii Weterynaryjnej liczył ponad 1000 studentów.

Wydział Wet. Saratowskiego Inst. Zooweterynaryjnego liczył ponad 607 studentów.

Omski Inst. Weterynaryjny — 660 studentów.

Charkowski Instytut Weterynaryjny 587 stud. w tym 331 kobiet.

Leningradzki Instytut Weterynaryjny — 670 studentów.

Kijowski Instytut Weterynaryjny — 650 stud.

Witebski Instytut Weterynaryjny — 700 stud.

Troicki Instytut Weterynaryjny — 346 stud.

Wydział Weterynaryjny Unwersytetu Dorpackiego — 89 studentów.

Wydział Weterynaryjny Moskiewskiego Chem.-Techn. Instytutu Przemysłu Mięsnego — 582 studentów.

Wydział Weterynaryjny Białocerkiewskiego Inst. Gospod. Wiejsk. — 700 studentów.

Wydział Weterynaryjny Odeskiego Inst. Gospodarstwa Wiejsk. — 264 studentów.

Wydział Weterynaryjny Czkałowskiego Inst. Gospod. Wiejsk. — 430 studentów.

Wydział Weterynaryjny Turkmeńskiego Inst. Gospod. Wiejsk. 155 studentów.

Litewska Akademia Weterynaryjna — 283 studentów.

Wydział Weterynaryjny Erewańskiego Inst. Zoot. — 493 studentów.

Ogółem w 1947 r. w uczelniach weterynaryjnych było z górą 13.000 studentów.

Przeciętnie jeden instytut albo wydział weterynaryjny zooweterynaryjnego instytutu w 1947 r. posiadał 440 studentów, a wydział weterynaryjny instytutu gospodarstwa wiejskiego — 315 studentów.

Najwydatniejszą obsadę siłami naukowymi posiadają jednowydziałowe instytuty weterynaryjne i dwuwydziałowe instytuty zooweterynaryjne. W 16 takich uczelniach w 1947 r. było 146 profesorów doktorów nauk na katedrach specjalnych weterynaryjnych, podczas gdy na 17 wydziałach związanych przeważnie z instytutami gospodarstwa wiejskiego było ogółem 84 profesorów doktorów nauk na takich katedrach. Najlepiej pod tym względem była postawiona Moskiewska Akademia Weterynaryjna, która w 1948 r. liczyła 34 profesorów, Instytut Leningradzki miał ich w 1947 — 17, Kazański — 16, Charkowski — 15, Nowoczerkaski — 15, Instytut Przemysłu Mięsnego — 11, podczas gdy Iwanowski Instytut Gospodarstwa Wiejskiego miał ich tylko — 2, Azerbejdżański — 3, Turkmeński — 3, Stawropolski — 8 itp.

Koropow [1]) stwierdza, że „postacią, która usprawiedliwiła się jako postać organizacyjna wyższego zakładu naukowego jest jednowydziałowy instytut weterynaryjny"... „Istnieje wiele danych — mówi bardziej miękko — przemawiających za racjonalnością (istnienia) również i dwuwydziałowych (zooweterynaryjnych) instytutów"... „Co się tyczy wydziałów weterynaryjnych instytutów gospodarstwa wiejskiego" — to Koropow odnosi się do nich z dużą rezerwą i mówi, że „dla wzmocnienia tych ostatnich konieczne jest podniesienie ich siły, co do kontygentu studentów, podstawy materialnej, rozbudowy klinik, lepszego zaopatrzenia w sprzęt i stworzenia gospodarstw szkolnych". „Konieczne jest — mówi — pewne uporządkowanie sieci wyższych zakładów naukowych w sensie wprowadzenia jednego typu struktury instytutów weterynaryjnych i prawidłowego geograficznego rozmieszczenia tej sieci".

Plan studiów weterynaryjnych w Z.S.R.R podlegał zmianom na przestrzeni lat. Zatwierdzony w 1926 r. wzorowy plan przewidywał 5 letnie trwanie kursu, z czego 4 i pół lat nauki i pół roku na pracę kwalifikacyjną. Rok szkolny był podzielony na dwa semestry po 16 tygodni. Wprowadzony został obowiązkowy wykład dyscyplin społeczno-politycznych, oraz przechodzenie przez studentów tak zw. wyższego przedpoborowego przysposobienia wojskowego, obejmującego na 1 i 2 kursie teoretyczne przedmioty wojskowe, taktykę, topografię, naukę o broni, przy przejściu z 2 na 3 kurs — ćwiczenia w obozach — na 4 i 5 kursie — wykłady z zakresu służby weterynaryjnej wojskowej. Plan przewidywał usunięcie zbytniej teoretyczności studiów i wprowadzał obowiązkowe praktyki. Plan ten obowiązywał do 1930 r.

Nowy plan z 1930 r. skrócił studia weterynaryjne do 4 lat; każdy rok obejmował 30 dekad. Plan szkolenia przewidywał podział dyscyplin na cykle: ogólno polityczny (10% czasu), ogólno techniczny (6%), specjalny (61%), organizacyjno-ekonomiczny (10%) i wojskowy (13%). Plan ten sankcjonował w dość dużym zakresie wąską specjalizacją.

Wąska specjalizacja w ramach wyższych szkół weterynaryjnych pod względem lecznictwa różnych rodzajów zwierząt jak i kierunków pracy (lekarz wet. epizootiolog, lekarz wet. klinicysta z odchyleniem w kierunku dużych zwierząt, — małych zwierząt, lekarz wet. profilaktyk z zakresu higieny produktów spożywczych i surowców itp.), zapoczątkowana już w 1929 r. nie dała zadawalających wyników, zwiększyła jedynie sztucznie zapotrzebowanie kadr i utrudniała pracę w terenie wymagającym sprawnego funkcjonowania całego kompleksu spraw weterynaryjnych.

W związku z tym zreformowany nowy plan szkolenia w uczelniach (1936) przewidywał przygotowanie lekarzy weterynaryjnych o szerokim wyszkoleniu, zastosowanym do potrzeb gospodarstw państwowych i kolektywnych, w których hodowla ma charakter zespalający szereg czynności weterynaryjnych. Plan taki nie przeszkadza w następstwie wąskiej specjalizacji, którą realizuje się w drodze uzupełniających

---

[1]) Profesor i wykładowca historii weterynaryjnej w Moskiewskiej Akademii Weterynaryjnej, autor książki „Wietierinarnoje obrazowanje w SSSR", na której w dużej mierze opiera się mój referat.

kursów doskonalenia lub przez pewną specjalizację na końcowym roku studiów. Plan zapewnia — wychowanie ideowo-polityczne studentów, oraz, niezależnie od przedmiotów specjalnych, zdobycie wiadomości z zakresu ekonomiki, struktury i organizacji socjalistycznych przedsiębiorstw gospodarki wiejskiej i obowiązującego ustawodawstwa (Koropow).

Studia weterynaryjne od 1936 r. trwają 5 lat (w Białej cerkwi 6 lat). Godzin szkolenia jest 5.934, z czego na wykłady — 2·560, na zajęcia praktyczne w laboratoriach — 3.028, na zajęcia kliniczne — 346. Tygodniowo na I, II i IV kursie wypada 36 godzin, na III — 35 i na V — 32 godziny.

Na egzaminy przewiduje się 5—6 tygodni rocznie; na egzaminy państwowe — 6 tygodni.

Studenci przechodzą praktykę: w 6 semestrze — 4 tygodnie, w 8-ym — 11 tygodni i w 10-tym 6 tygodni.

Plan można podzielić na następujące cykle i grupy:

Cykl społeczno-polityczny obejmuje: podstawy marksizmu — leninizmu — 252 godziny na pierwszych dwóch latach studiów, ekonomię polityczną — 144 godz. na 3-im i 4-ym roku.

Cykl ogólno naukowy składa się z dwóch grup — fizyczno - chemicznej i biologicznej.

Grupa fizyczno - chemiczna obejmuje — chemię nieorganiczną i analityczną (180 godz. na 1-ym kursie), chemię organiczną i biologiczną (234 godz· na 1-szym i 2-im kursie), fizykę (108 godz. na 1-szym kursie).

Grupa biologiczna zawiera: botanikę z zasadami uzyskiwania karm (144 godz. na 1 i 2 kursie), zoologię (90 godz. na 1 kursie), anatomię (306 godz. na 1 i 2 kursie), darwinizm (72 godz. na 1 kursie), histologię i embriologię (162 godz. na 1 kursie) i fizjologię (198 godz. na 2 kursie).

Cykl zootechniczny zawiera następujące dyscypliny wykładane na 2 i 3 kursie: rozród zwierząt gospodarskich i zootechnika szczegółowa z eksterierem (306 godin), organizacja socjalistycznych przedsiębiorstw gospodarstwa wiejskiego z ustawodawstwem kolektywów i ziemskim (90 godz.), żywienie zwierząt gospodarskich (198 godz.).

Cykl specjalny składa się z dwóch grup:

Grupa przedkliniczna obejmuje szereg dyscyplin wykładanych przeważnie na 3, a częściowo na 4 kursie; wchodzą w nią: mikrobiologia (198 godz.), zoohigiena — nauka o profilaktyce (162 godz.), anatomia patologiczna (256 godz.), fizjologia patologiczna (162 godz.), farmakologia (220 godz.), diagnostyka kliniczna z rentgenologią i propedeutyką kliniczną (200 godz.).

Do grupy dyscyplin specjalnych należą: szczegółowa patologia i terapia chorób wewnętrznych z kliniką (322 godz.), chirurgia z oftalmologią, ortopedią z podkuwaniem, chirurgia polowa wojenna (342 godz.), chirurgia operacyjna z anatomią topograficzną (180 godz·), epizootiologia z kliniką chorób inwazyjnych (240 godzin), położnictwo, ginekologia i sztuczne unasienianie (204 godz.), ekspertyza weterynaryjno-sanitarna zakaźnych (320 godzin), parazytowych z kliniką chorób poprzednio nazywana „mięsoznawstwem" (184 godz.).

Poza tymi cyklami wykładane są następujące dyscypliny: ekonomika socjalistycznego gospodarstwa wiejskiego (60 godz.), prawo ziemskie i kolektywów gospodarskich (60 godz.); oraz zależnie od szkół — warunkowe — choroby pszczół (30 godz.), choroby ptactwa (20 godz.), choroby ryb (20 godz.), choroby zwierząt futerkowych (30 godz.), weterynaria sądowa (30 godzin), farmokologia kliniczna (30 godz.), historia weterynarii (40 godz.).

Prawo zapisania się do instytutów weterynaryjnych mają wszyscy obywatele ZSRR w wieku 17 — 35 lat, posiadający świadectwo ukończenia pełnego kursu szkoły średniej, niezależnie od pochodzenia socjalnego, płci, rasy i narodowości. Ogromna większość studiujących korzysta ze stypendiów państwowych.

O liczbie kobiet studiujących weterynarię mówi liczba 331 kobiet pośród ogólnej liczby 587 studentów Instytutu Charkowskiego. Liczba ta nie tylko na wydziałach weterynaryjnych, ale i na zootechnicznych często przekracza 50% liczby studiujących.

Co się tyczy składu socjalnego studentów, to już w 1926 r. z pośród kończących studia 362 osób było: 196 (54,1%) dzieci robotników i chłopów, 81 (22,4%) dzieci inteligencji pracującej, 85 (23,5%) — innej kategorii, a w składzie studentów utworzonego w 1925 r. wojskowo-weterynaryjnego oddziału Instytutu Kazańskiego w 1928 r. było nawet 83% dzieci robotników i chłopów (Koropow).

W toku studiów przewidzianych jest 33 egzaminy i 34 colloquia; na 1 kursie — 8 egzaminów i 10 coll., na 2 kursie — 6 i 8, na 3 kursie — 9 i 5, na 4 kursie — 9 i 5, na kursie 5 i 6 i na 5 kursie — 5 i 5.

Na państwowy egzamin składają się dyscypliny następujące, ujęte w 4 zespoły: 1) podstawy marksizmu — leninizmu, 2) szczegółowa patologia i terapia chorób wewnętrznych z podstawami fizjologii patologicznej i farmakologii, 3) chirurgia z podstawami położnictwa, 4) choroby infekcyjne i inwazyjne. Egzamin przeprowadza państwowa komisja egzaminacyjna pod przewodnictwem wybitnego specjalisty, pracownika innego zakładu naukowego. Egzamin praktyczny przeprowadzany jest na doprowadzonych chorych zwierzętach. Sprawozdanie z egzaminu zawiera ocenę stanu i poziomu naukowego uczelni.

Kończący studia otrzymują stopień „lekarza weterynaryjnego", następnym wyższym stopniem naukowym jest „kandydat nauk weterynaryjnych" i wreszcie „doktór nauk weterynaryjnych".

Wyższe stopnie naukowe, a zwłaszcza stopień doktora nauk, są b. wysoko cenione w Z. S. R. R. Prawo przyznawania stopnia kandydata nauk posiadają nie wszystkie wyższe uczelnie, a tylko te, którym to prawo zostało przyznane uchwałą

Rady Ministrów Z. S. R. R. Przyznanie stopnia doktora nauk przez uczelnie wymaga zatwierdzenia Wyższej Komisji Ogólno - związkowego Komitetu do spraw szkoły wyższej. Przy Głównym Zarządzie szkół gospodarstwa wiejskiego Ministerstwa Szkół Wyższych znajdują się komisje ekspertów — weterynaryjna i zootechniczna, obsadzone przez wybitnych specjalistów. Do zadań tych komisji należy ekspertyza materiałów i rozpraw osób ubiegających się o zatwierdzenie w stopniu naukowym.

Najwyższym tytułem naukowym jest tytuł akademika.

Tylko tytuły „lekarza weterynaryjnego", „kandydata nauk", „doktora nauk", „akademika" są związane z sobą. Określenie „profesor" lub „docent" są określeniami stanowisk takimi jak określenie „asystent", a nie tytułami osobistymi. Aby uzyskać stanowisko docenta — trzeba odbyć aspiranturę i posiąść tytuł kandydata nauk aby uzyskać stanowisko profesora — trzeba przed tym zdobyć tytuł doktora nauk.

Etatowe stanowiska personelu naukowego i naukowo - pomocniczego są następujące: profesor, kierownik katedry, docent katedry, asystent, starszy wykładowca, wykładowca, prosektor, starszy laborant, laborant, starszy preparator, preparator.

Dyrektor uczelni jest mianowany przez ministerstwo.

Dziekan jest wysuwany z liczby profesorów wydziału i jest zatwierdzany przez ministerstwo.

Istnieje Rada uczelni pod przewodnictwem dyrektora, do której wchodzą zastępcy dyrektora, dziekani wydziałów, kierownicy katedr, starsi wykładowcy, bibliotekarz i przedstawiciele partyjnej, „komsomolskiej" i zawodowej organizacji zakładu. Tak więc w Radzie uczestniczą przedstawiciele przedsiębiorstw i instytucji, dla których uczelnia przygotowuje specjalistów.

Przy dużych uczelniach, za pozwoleniem Ogólno - Związkowego Komitetu do spraw szkoły wyższej przy Radzie Ministrów ZSRR. mogą istnieć rady wydziałowe pod przewodnictwem dziekanów. Radom tym przysługuje między innymi prawo nadawania stopnia kandydata nauk; nadanie stopnia doktora musi być potwierdzone przez komisję Ogólnozwiązkowego Komitetu do spraw szkoły wyższej.

Uczelnie weterynaryjne od 1918 do 1930 r. wypuszczały przeciętnie 626 lekarzy weterynaryjnych rocznie, w okresie 1931—1947 r. — 1167. Rekordową była liczba 1896 lekarzy wet. wypuszczona w 1935 r. Nawet w okresie wojennym z wszystkich uczelni wychodziło przeciętnie ponad 400 lekarzy wet. rocznie. W 1947 r. tylko szkoły weterynaryjne Ministerstwa Wykształcenia Wyższego wypuściły już 1145 lekarzy weterynaryjnych. W 1949 r. 18 uczelni weterynaryjnych dały państwu 1717 lekarzy wet. (Wietierinaria Nr 10 — 1949).

Poza uczelniami cywilnymi istnieje w Z.S.R.R. Akademia Wojskowo - Weterynaryjna, podporządkowana zarządowi wyższych zakładów naukowych wojskowych o pewnym odchyleniu w ogólnym planie nauczania. W 1925 został utworzony przy kazańskim Instytucie Weterynaryjnym oddział wojskowy; przeorganizowano go następnie na Wydział Wojskowo-Weterynaryjny Moskiewskiego Instytutu Zootechnicznego a potem — na Akademię Wojskowo - Weterynaryjną Armii Czerwonej. Prowadzone są tam szerzej dyscypliny wojskowe, w szerszym zakresie przeprowadza się przygotowanie marksistowsko - leninowskie i studium jezyków obcych. Poza tym programy poszczególnych dyscyplin zbiegają się z programami instytutów weterynaryjnych z tym, że zasadnicza uwaga zwrócona jest na konia i zagadnienia, z którymi wojskowy lekarz weterynaryjny spotyka się przy pracy w oddziałach wojskowych. Praca naukowo - badawcza, przeprowadzona przez katedry akademii, obejmuje zagadnienia aktualne dla służby weterynaryjnej wojskowej.

Z katedr wymienić można: katedrę epizootiologii (prof. Gannuszkin), katedrę ekspertyzy sanitarno - weterynaryjnej (mięsoznawstwo) (prof. Szur), katedrę chirurgii (prof. Oliwkow), katedrę obrony przeciwchemicznej (prof. Sanockij), kat. diagnostyki i terapii (prof. Domraczew), kat. hodowli konia (prof. Szpajer). kat. służby wojskowo - weterynaryjnej (prof. Pietuchowskij), kat. ortopedii weterynaryjnej (prof. Krezer). Ze wszystkich tych katedr wyszły cenne prace związane z weterynarią wojskową.

Przy akademii organizowane są kursy doskonalenia wojskowych lekarzy weterynaryjnych. Skład studentów kompletuje się częściowo ze składu dowódczego wojska, a częściowo w drodze konkursu z pośród cywilnych osób, posiadających średnie wykształcenie, które jednocześnie zostają zaliczane na służbę wojskową (Pietuchowskij).

Kończący uzyskują stopień lekarza weterynaryjnego równorzędny co do znaczenia i uprawnień fachowych ze stopniem uzyskiwanym na uczelniach cywilnych.

Metodyczne Kierownictwo spoczywa w rękach Głównego Zarządu wyższych zakładów naukowych gospodarstwa wiejskiego (Gławnoje uprawlenije sielskochoziajstwiennych wuzow) Ministerstwa Wykształcenia Wyższego Z.S.R.R.

Do Głównego Zarządu zgodnie z rozporządzeniem Ministra Wykształcenia Wyższego Z.S.R.R. z 1947 r. między innymi należy:

Opracowywanie rocznych i pięcioletnich planów rozwinięcia wyższych naukowych zakładów weterynaryjnych, planów co do kontyngentów uczących się, co do finansowania i kapitalnego budownictwa. Opracowywanie spraw reorganizacji i zakładania uczelni wyższych i wprowadzania w nich nowych specjalności.

Opracowywanie planów przyjmowania i wypuszczania studentów i kontrola pracy komisji egzaminacyjnych.

Ustalanie wydziałów, oddziałów, specjalności i katedr, etatów personelu naukowego i pomocniczego.

Rozpatrywanie i zatwierdzanie programów nauki w zakresie dyscyplin specjalnych i praktyki oraz kierownictwo nad opracowaniem programów z zakresu dyscyplin ogólno-naukowych

Kierowanie pracą w zakresie działalności nauczająco-metodycznej i naukowo-badawczej, a także — działalności urządzeń pomocniczo-naukowych, — w zakresie polityczno - wychowawczego, kulturalnego i wojskowego przygotowania studentów.

Kierowanie uzupełnianiem kadr pracowników naukowych i administracyjnych dla uczelni, zatwierdzanie wyników konkursów na katedry i docentury.

Mianowanie dyrektorów zakładów naukowych, profesorów i docentów.

Przedstawianie ministrowi do zatwierdzenia składów rad zakładów naukowych, posiadających prawo nadawania stopni naukowych.

Opracowywanie planów przyjmowania i przygotowania aspirantów, wydawania podręczników: organizacja pracy nad podręcznikami i ich ocena.

Rozpatrywanie i zatwierdzanie budżetów tych uczelni i ich finansowanie.

Ministerstwa resortowe — Ministerstwo Gospodarstwa Wiejskiego, Ministerstwo Gospodarstw Państwowych, Ministerstwo Przemysłu Mięsno - Mlecznego, Ministerstwo Handlu Zagranicznego — posiadające wydziały weterynaryjne na prowadzonych przez siebie uczelniach wyższych, mają decydujący wpływ na obsadę katedr tych dyscyplin, których zakres wchodzi do resortu danego ministerstwa.

Przygotowanie nowych kadr personelu naukowego dla wyższych zakładów naukowych odbywa się w drodze tak zw. „aspirantury", instytucji dokładnie przemyślanej i pracującej z wielką korzyścią dla sprawy nauki i nauczania.

Aspirantem może zostać osoba po ukończeniu studiów weterynaryjnych. Zostaje ona skierowana do tego zakładu naukowego, gdzie dana gałęź nauki, której zamierza poświęcić się kandydat, jest reprezentowana przez wybitnego uczonego. Kandydat jest wybierany z pośród najzdolniejszych, najbardziej pracowitych młodych lekarzy weterynaryjnych, przejawiających zamiłowanie do pracy naukowej. Decyduje o tym wyborze profesor, pod którego kierunkiem będzie pracować aspirant.

W ciągu pierwszego roku aspirant otrzymuje pogłębienie wiadomości politycznych, wiadomości z zakresu dyscyplin podstawowych i stycznych oraz studiuje język obcy. W ciągu następnych dwóch lat szkolenia — prowadzi samodzielne badania w zakresie danego mu tematu pracy, studiuje krajowe i obce piśmiennictwo z zakresu obranej specjalności, doskonali się w dialektycznym materializmie i uczy się przynajmniej dwóch obcych języków. Aspirant w ciągu tego czasu musi przejawić zdolności naukowo-badawcze i dydaktyczne, — musi przeprowadzić przynajmniej dwa wykłady publiczne. Aspirantura kończy się publiczną obroną rozprawy w wyniku czego aspirant uzyskuje stopień naukowy „kandydata nauk".

Niekompletne liczby z 14 wyższych zakładów weterynaryjnych za okres 1931 do 1945 r. mówią, że w tym czasie aspiranturę ukończyły 262 osoby. Między innymi akademik Skriabin, światowej sławy twórca helmintologii radzieckiej, wychowaniec Dorpackiego Instytutu — przygotował 12 aspirantów, akademik Wyszelisskij, epizootiolog, autor podręcznika „Epizootiologia szczegółowa" — 8 aspirantów; przygotowano 42 aspirantów z zakresu anatomii i histologii, 39 — z mikrobiologii, 30 — z nauki o żywieniu, 30 — epizootiologii, 28 — z parazytologii, 27 — z farmakologii, 26 — z patologii i terapii.

Narzucony przeze mnie szkic wyższego szkolnictwa weterynaryjnego Związku Radzieckiego pozwala zorientować się jaką ogromną drogę zrobiło ono od 1917 roku.

Z okaleczonej grupy czterech uczelni rozwinął się wielki zespół 35 uczelni, uwzględniających wszystkie ważne dla gospodarki krajowej odchylenia.

Odchylenia te reprezentowane są już nie tylko przez oddzielne katedry, ale przez całe uczelnie jak: wydział weterynaryjny instytutu futrzarskiego lub instytutu przemysłu mięsnego lub wydział hodowli koni instytutu nowoczerkaskiego. Liczba studiujących z półtora tysiąca podniosła się do 13 tysięcy. Liczba profesorów z parudziesięciu wzrosła do dwustu kilkudziesięciu, wśród nich widzimy szereg nazwisk o szerokim rozgłosie, jak Skriabin, Wyszelesskij, Oliwkow, Bol i inni, z którymi związane są całe szkoły. Dzięki im i organizacji aspirantury potrafiono wytworzyć licznych zastępców, rozwijających dalej dorobek pracy nauczycieli i uzyskano możność rozbudowy szkolnictwa: mówi o tym liczba 262 kandydatów nauk wyszkolonych pomiędzy 1931 a 1945 r. Szereg kolejnych zmian w planach nauczania w szkołach mówi o żywej pracy, niekrzepnącej w rutynie, młodej, szukającej dróg do doskonalenia. Szkoły weterynaryjne, które przed pierwszą wojną światową dawały rocznie paruset lekarzy weterynaryjnych, wypuściły w 1949 r. około 2.000 osób na uzupełnienie kadr pracowników weterynaryjnych — niezbędnych i natychmiast zatrudnianych przez państwo. Ten pracownik — lekarz weterynaryjny szkoły radzieckiej jest nie tylko dobrze wyszkolonym fachowcem, ale i uświadomionym obywatelem państwa, bliskim ludu pracującego, rozumiejącym jego potrzeby, nie jest tylko dość obojętnym doradcą zainteresowanym przeważnie w uzyskaniu korzyści materialnej ze swej pomocy, lecz inicjatorem, kierownikiem akcji i propagatorem poczynań nakreślonych w planach państwowych.

Te wielkie zmiany jakie zaszły w wyższym szkolnictwie weterynaryjnym Związku Radzieckiego w okresie ubiegłego trzydziestolecia są odbiciem starań o rozbudowę całokształtu gospodarki wiejskiej Związku i o konsekwentne podnoszenie na wyższy szczebel dobrobytu jego społeczeństwa.

ŹRÓDŁA

Koropow W. M. — Wietierinarnoje obrazowanje w ZSRR. Moskwa 1949.

Pietuchowskij A. — Wojenno-Wietierinarnaja Służba. Moskwa 1939.

Spisok lic imiejuszczych prawo proizw. wietier. praktiki w Rosji. S. Petersburg 1910.

Awtokratow. — Otczot o sostojanii i diejat. Warszaw. Wiet. Instituta za 1912 g. Warszawa 1913.

A. Z. — II Plenum CB Wietsekcji i jewo rieszenia Wiest. Sow. Wiet. Nr 1 — 1927.

Szpajer N. — Wietierinarnaja służba Krasnoj Armii za 25 let. Iz opyta raboty wetsostawa w wjennopolewych usłowiach. Woj. Izd. Nar. Kom. Ob: 1943:

Millak K. — Rzut oka na stan spraw weterynaryjnych Związku Sowieckiego w dobie ostatniej. *Wiad. Wet.* Nr 88. — 1927.

— Organizacja weterynaryjna ZSRR. Wiad. Wet. Nr 183. — 1935.

PRACA SŁUŻBY WET. w Z. S. R. R.

Znaczenie upowszechnienia wiadomości weterynaryjnych dla rozwoju hodowli

A. A. POLAKOW

(Wietierinaria 1949 r., nr 12

Ogromna armia weterynaryjnych specjalistów przygotowana w wyższych i średnich uczelniach zapewniła pomoc weterynaryjną najdalszym powiatom naszego wielkiego Państwa. Stojąc na straży ochrony hodowli zwierząt, armia ta szeroko wpaja weterynaryjne wiadomości w masy, pomagając kołchoźnikom w ich walce o zwiększenie i polepszenie pogłowia zwierząt gospodarskich.

W wielu krajach i republikach służba weterynaryjna urządza dla mieszkańców regularne prelekcje na temat ochrony i rozwoju hodowli np.:

W Białoruskiej S.R.R. w 1948 roku wygłoszono przez radio 50 wykładów oraz przeprowadzono w tym czasie w terenie 5 000 wykładów i pogadanek na najbardziej aktualne tematy z dziedziny weterynarii. W prasie zaś lokalnej okręgowej i powiatowej umieszczono powyżej 150 artykułów wyjaśniających znaczenie profilaktyki dla hodowli.

W Moskiewskim Okręgu w 1948 roku wygłoszono 2.573 odczytów w obecności 40.605 słuchaczy, przeprowadzono 17.781 pogadanek z 119.645 słuchaczami, zamieszczono w gazetach 468 artykułów i wygłoszono 148 odczytów przez radio.

W Woronieskim Okręgu w czasie tego samego roku służba wet. wygłosiła 1.544 prelekcje i przeprowadziła w kołchozach 8.657 pogadanek, na których było obecnych 128.833 osoby i wygłoszono przez radio 105 odczytów.

Dużo zdziałano w tym zakresie również i w innych republikach, krajach i okręgach. Trzeba jednak jeszcze bardziej rozszerzyć działalność służby wet., by każda dojarka, świniarka, pastuch, stajenny i inni pracownicy hodowli opanowali chociażby minimum weterynaryjnych wiadomości.

Praktyka wykazała, że kołchoźnicy zaznajomieni z podstawami wiedzy weterynaryjnej osiągają znaczne lepsze wyniki w hodowli. Tacy kołchoźnicy-hodowcy z powodzeniem chronią zwierzęta przed zaraźliwymi i pasożytniczymi chorobami oraz obrażeniami urazowymi.

Jako przykład wyników dobrze zrozumianej popularyzacji mogą służyć wielkie osiągnięcia w hodowli zwierząt, uzyskane przez kołchoźników tałaskiego powiatu Dżambulskiego Okręgu, gdzie na stanowisku głównego lekarza wet. ododdziału rolnego powiatu pracuje Bohater Socjalistycznej Pracy tow. Murzagalijew Chalił. Podsumowując osiągnięcia hodowli w powiecie tow. Murzagalijew powiedział: „Wielką pomoc w zwalczaniu chorób wyświadcza praca oświatowa służby wet. wśród hodowców. W tym też celu popularyzujemy postanowienia partii i rządu, przeprowadzamy pogadanki teoretyczne i wyjaśniamy ich praktyczne zastosowanie oraz wpajamy doświadczenia naszych wybitnych fachowców.

Propagowanie weterynaryjnych wiadomości jest również podstawowym elementem pracy lekarza weterynarii, Bohatera Socjalistycznej Pracy Uchtomskiego powiatu K. M. Malinina. Tow. Malinin i podwładni jemu pracownicy weterynaryjni, a także zootechnicy powiatu raz w tygodniu przeprowadzają bezpośrednio w kołchozach szkolenie dojarek, cielęciarek, świniarek i stajennych, zorganizowanych w zooweterynaryjne kółka.

Rząd dodatnio ocenił pracę hodowców w Uchtomskim powiecie i za produktywną pracę w ho-

dowli w 1948 roku nadał 11 pracownikom tego powiatu w tym i tow. Malininowi tytuł Bohaterów Socjalistycznej Pracy.

„Osiągnięcia hodowców Uchtomskiego powiatu w rozwoju socjalistycznej hodowli", — mówił tow. Malinin, — ,w znacznym stopniu uwarunkowane zostały tym, że hodowcy-robotnicy przyswoili sobie podstawowe wiadomości weterynaryjne".

Szeroką propagandę wiadomości weterynaryjnych między kołchoźnikami prowadzą także przodujący pracownicy wet. jak np. lek. wet. Frunzewskiego powiatu, Dniepropietrowskiego Okręgu I. A. Kulik, kierownik Zoowetrejonu Gorkowskiego Okręgu i N. Kowalierow, pracownik weterynaryjny Tambowskiego Okręgu tow. S. M. Żołtauchow, N. D. Czerwotenko, I. M. Sidenko, I. W. Połuchin, lek. wet. Kirowskiego Okręgu, I A. Rokin, lek. wet. Uzbekskiej S.R.R. tow. Utiechin i inni.

Doświadczenia tych pracowników wykazują, że ich osiągnięcia w hodowli zależały w dużej mierze od wydatnej pomocy ze strony kołchoźników-hodowców, posiadających wiadomości weterynaryjne i pomagających w wykonywaniu wszelkich zarządzeń weterynaryjnych.

Zbliżenie się okresu zimowego stawia przed wszystkimi pracownikami służby wet. terenowymi zadanie wykorzystania go do przeprowadzenia szerokiej propagandy wiadomości weterynaryjnych wśród ludności. Jednak nie każda propaganda przynosi korzyść pracownikom hodowli. Dobry odczyt kwalifikowanego specjalisty nie osiągnie celu, o ile nie będzie zbudowany na przykładach wziętych z życia danego gospodarstwa. Konieczne jest branie pod uwagę wymagań każdego audytorium, znajomość jego potrzeb i dawanie w pogadankach wyczerpujących odpowiedzi na jego pytania.

Propaganda weterynaryjnych wiadomości jak i każda inna praca winna być przeprowadzona wg. dobrze obmyślanego kwartalnego lub miesięcznego planu. Byłoby niesłuszne tworzenie jednego planu pogadanek i odczytów dla wszystkich powiatów Związku Radzieckiego. Taki plan okazałby się nieżyciowy. Plan pogadanek i odpraw należy koniecznie opracowywać dla każdego powiatu oddzielnie i w nim konkretnie wyrażać wszystkie potrzeby kołchozów danego powiatu.

Wiadome jest, że zakaźne, pasożytnicze i inne choroby występują w większości w tych wypadkach, jeśli zwierzęta są wycieńczone, trzymane w złych pomieszczeniach i nadmiernie wykorzystywane w pracy. Dobrze odżywiane i umiejętnie eksploatowane zwierzęta wytrzymują bez szkody dla swego zdrowia wielką pracę i są bardziej odporne na choroby, lżej je przechorowują i szybciej wracają do zdrowia. To samo znajduje zastosowanie do schorzeń chirurgicznych. Gojenie się ran i innych obrażeń postępuje szybciej u dobrze odżywionych zwierząt. W związku z tym przy opracowywaniu planów propagandy weterynaryjnej konieczne jest przestrzeganie, by podstawowa tematyka planowanych w kołchozach pogawędek, była skierowana na wyjaśnienie pytań odnośnie prawidłowego karmienia, utrzymania i eksploatacji zwierząt.

Akademik T. D. Łysenko na majowej sesji 1948 roku Ogólnozwiązkowej Sesji Nauk Rolniczych Imienia W. J. Lenina jaskrawo wykazał rolę i znaczenie obfitego karmienia zwierząt. Powołując się na przykłady eksperymentalnej bazy akademii w „Gorkach Leninskich" mówił: W 1947 roku udój wynosił tylko 1989 litrów od jednej krowy. Poczynając od końca 1947 r. polepszono karmienie, opiekę i pielęgnację tego stada i już w 1948 r. udój od jednej krowy wynosił 4190 litrów". Nie tylko jednak ilościowo karmienie decyduje o ilości mleka ale i jego jakość. Dlatego też trzeba w pogadankach z kołchoźnikami wykazać rolę i znaczenie jakości oraz zastosowania różnorodności pasz. Trzeba nauczyć kołchoźników umiejętnie wykorzystywać okopowe i kiszonki wraz z objętościowymi paszami w czasie całego okresu zimowego. Są jeszcze wypadki, że kiszonki i okopowe są niedostatecznie stosowane jako pasza dla zwierząt.

W kołchozie „Krasnyj Jar" Kujargazińskiego powiatu, Baszkirskiej Z.S.R.R. nie używano do karmienia zwierząt kiszonek pomimo, że każdej jesieni je przygotowywano. W tejże samej Republice w kołchozach imienia Kirowa, Mielenzowskiego powiatu, „Drużba", Sterlitańskiego powiatu i innych zaczynali skarmiać kiszonki dopiero w końcu marca i na początku kwietnia. Należy to tłumaczyć tym, że zootechnicy i pracownicy służby wet. tych powiatów nie wyjaśnili kołchoźnikom znaczenia stosowania kiszonek i okopowych w ciągu całego okresu zimowego.

Należy również wyjaśniać znaczenie zadawanie paszy soczystej w normach żywienia, nauczyć wykorzystywania pasz zielonych oraz siana. Jest to jedno z podstawowych zadań pracowników weterynaryjnych i zootechnicznych. W swoich pogadankach powinni oni pouczać także o technice karmienia zwierząt i wykazać konieczność ustalenia kolejności pracy w gospodarstwie. Ścisła dyscyplina terminowego wykonywania prac stanowi podstawę wysokiej produkcyjności hodowli.

Laureat Stalinowskiej Nagrody S. I. Szteiman i doktór nauk rolniczych W. A. Szałmian stworzyli nową rasę bydła rogatego „Kostromską" i uzyskali wielkie zdobycze w hodowli nie tylko dlatego, że karmili zwierzęta obficie różnorodnymi paszami, lecz także dlatego, że paszę tę zadawali w ściśle określonym czasie.

Należy również wyjaśniać znaczenie zadawania zwierzętom dobrego, nie zepsutego i odpowiednio przygotowanego pokarmu z czystych bezwzględnie koryt oraz uwypuklić następstwa skarmiania pasz złych, zapleśniałych, zmarzłych, zgniłych i zanieczyszczonych.

Hodowcy winni wiedzieć z jaką ostrożnością należy przechodzić z jednej paszy na drugą oraz

z karmy zimowej na pastwiskową. Pogadanki te należy ilustrować przykładami branymi z danego kołchozu.

Specjalną uwagę należy poświęcić pomieszczeniom, w których trzymane są zwierzęta. Trzeba wskazać, że przeciągi powodują przeziębienia. W pomieszczeniach zaś, z których nie usuwa się nawozu i moczu, zbiera się w powietrzu amoniak, który może wywoływać chroniczne schorzenia dróg oddechowych.

Zbliżający się okres wycieleń i rozpłodu zwierząt wymaga przygotowania personelu opiekującego się zwierzętami i młodzieżą. Cielęciarka sowchozu „Kanasz" Kujbiszewskiego powiatu, Radiga Zajdulina wychowała w ciągu 1,5 roku bez strat 97 cieląt, a osiągnęła ten rezultat dlatego, ponieważ dobrze znała zasady chowu młodzieży. Należy kołchoźników tak nauczyć opiekować się młodzieżą, jak to czyniła tow. Zajdulina, — jest to zadanie pracowników weterynaryjnych i zootechnicznych.

Jako oddzielny temat należy uwzględnić zagadnienie prawidłowego przechowywania nawozu na terenach kołchozu. W pogawędkach na ten temat winno się podkreślić rolę gnoju jako cennego nawozu, i wykazać szkodę jaka może powstać dla zwierząt jeśli on nie jest usuwany w swoim czasie z pomieszczeń.

Uprzątanie pomieszczeń, regularna ich dezynfekcja także winna być przedmiotem specjalnej pogadanki z kołchoźnikami-hodowcami.

Znaczenia ruchu na powietrzu dla zwierząt nikt nie neguje. Jednak nie wszyscy kołchoźnicy posługują się tym środkiem wzmacniającym organizm zwierząt. Dlatego temat o spacerze dla zwierząt powinien zająć jedno z ważniejszych miejsc w planie popularyzacji wiedzy wet.

Równocześnie z pogadankami na tematy zoohigieny należy przeprowadzać specjalne pogadanki o tym, w jaki sposób odróżnić zdrowe zwierzę od chorego i jakie środki zapobiegawcze winni stosować kołchoźnicy do chwili przybycia pracownika służby wet. Specjalna uwaga winna być poświęcona umiejętności kołchoźników w posługiwaniu się środkami leczniczymi i materiałami opatrunkowymi, znajdującymi się w podręcznej apteczce.

W pogadankach z kołchoźnikami należy również omówić znaczenie kwarantanny u zwierząt, rolę izolatorów, grzebowisk itp. Oddzielną pogawędkę należy przeprowadzić na temat roznoszenia zarazy za pośrednictwem padliny. W tej pogawędce należy szczegółowo naświetlić metody niszczenia trupów na grzebowiskach i przewożenia ich na specjalnie zbudowanych w tym celu środkach transportowych.

Oświatową pracę weterynaryjną należy traktować poważne i przeprowadzić wśród ludności wiejskiej i wśród personelu pracującego przy produktach pochodzenia zwierzęcego. W pogadankach tych należy wyjaśnić w jakich wypadkach i przy jakich chorobach zabronione jest zdejmowanie skór ze zwierząt, użytkowanie szerści, szczeciny, włosia, puchu, pierza i innych produktów pochodzenia zwierzęcego. Trzeba dążyć do tego, by kołchoźnicy oraz pracujący przy produktach pochodzenia zwierzęcego wiedzieli na jakie niebezpieczeństwa są narażani wszyscy ci, którzy naruszają przepisy sanitarno-weterynaryjne.

W okresie zimowej nauki należy też wyjaśnić kołchoźnikom sposoby walki z chorobami, wywoływanymi w okresie letnim przez pasożyty krwi (w tych powiatach gdzie te choroby występują), a także sposoby zabezpieczenia zwierząt przed chorobami robaczymi w okresie letnich wypasów. Kołchoźnicy powinni wiedzieć, że specjalne nasilenie chorób pasotniczych występuje w tych okolicach, gdzie pastwiska są nisko położone i gdzie nie stosuje się wypasu dostosowanego okresowo do cyklu rozwojowego pasożytów.

W pogadankach należy specjalnie podkreślić rolę pastwisk w przenoszeniu przez kleszcze chorób pasożytniczych krwi. Należy podać sposoby masowej walki z gzem bydlęcym itp.

Kołchoźnicy dobrze uświadomieni o wszystkich zagadnieniach wet. stanowią wartościowy aktyw, na którym mogą oprzeć się pracownicy służby wet. i ułatwić sobie tą drogą wykonanie zadań odnośnie rozwoju hodowli.

W celu wykonania tej wielkiej propagandowej i popularyzacyjnej pracy kierownicy służby wet. powinni przede wszystkim pamiętać o tym, żeby służba wet. rejonów weterynaryjnych jak technicy i sanitariusze opanowali całkowicie wiadomości i praktykę. Dlatego konieczne jest wzywać ich okresowo do powiatów lub lecznic weterynaryjnych, gdzie po każdym wykładzie powinni przeprowadzić szczegółową dyskusję. Takie omawianie przez lek. wet. zagadnień powinno być przeprowadzane kolektywnie lub indywidualnie. Po kolektywnym omawianiu powiatowy lekarz wet. winien ułożyć terminarz wykładów i ściśle go wypełnić w czasie określonym planem.

Pracownicy służby wet. osiągnęliby daleko większe rezultaty w propagandzie i popularyzacji wiedzy weterynaryjnej, gdyby związali ją z pracą społeczno-polityczną.

Powstałe w lipcu 1947 roku Wszechzwiązkowe Towarzystwo rozprzestrzeniania politycznych i naukowych wiadomości, wykonało ogromną pracę. Wystarczy powiedzieć, że w 1949 roku członkowie tego Towarzystwa co miesiąc wygłaszali nie mniej jak 20.000 referatów, a w ciągu dwóch lat wydano powyżej 500 broszur przewyższających ogólnym nakładem 33 miliony egzemplarzy. Ażeby jeszcze silniej rozwinąć tę pracę referatowo-szkoleniową na wsi, prezydium Zarządu Towarzystwa postanowiło zorganizować powiatowe oddziały Towarzystwa oraz grupy członków Towarzystwa i grupy członków współzawodników w kołchozach, Państwowych Ośrodkach Maszynowych i sowchozach z jak największym udziałem mieszkańców wsi.

Zorganizowanie w kołchozach, P.O.M. i sowchozach grup członków Towarzystwa oraz grup współzawodników pozwoli pracownikom służby wet., którzy wstąpili do Towarzystwa rozszerzać tą drogą weterynaryjne wiadomości łącznie z innymi i planowo. Akcja ta winna być zorganizowana wg. oddzielnego planu wcześniej opracowanego przy użyciu uzgodnionych referatów.

Zrozumiałą jest rzeczą, że powodzenie przeprowadzanej na szeroką skalę akcji propagandowo-szkoleniowej zależy od inicjatywy i przygotowania lekarza wet. powiatowego lub lecznicowego.

Uzupełniający kurs mikrobiologii środków spożywczych

W Państwie Socjalistycznym, gdzie troska o zdrowie człowieka pracy jest jednym z najdonioślejszych zadań, życie samo dyktuje nam konieczność zespolenia prac medycyny ludzkiej i weterynaryjnej na odcinku walki z chorobami „odzwierzęcymi" w jeden pion sanitarny. Dotychczas choroby tzw. „odzwierzęce" były zwalczane osobno przez medycynę weterynaryjną i osobno przez medycynę ludzką, naprzykład zwalczanie chorób przenoszących się za pośrednictwem mięsa na ludzi było podzielone na dwa etapy: I-szy etap to badanie zwierząt rzeźnych i samego mięsa, które dokonywali lekarze wet. z ramienia Min. Roln. i R.R. II-gi etap — to kontrola mięsa i przetworów mięsnych będących w obrocie, należała do zadań lekarzy med. Ta sztuczna granica postawiona między kompetencjami medycyny wet. i medycyny ludzkiej w życiu okazała się niepraktyczna i często niewygodna. Brak współpracy w walce z chorobami „odzwierzęcymi" był przyczyną, że nie osiągano zamierzonych wyników. Liczne przypadki zachorowania ludzi, często z zejściem śmiertelnym, spowodowane przez zakażone pokarmy pochodzenia zwierzęcego, brak ciągłej kontroli obu służb, powodowały luki w rozwiązywaniu zagadnień skutecznej walki ze schorzeniami „odzwierzęcymi".

Wyrazem zrozumienia tych niedociągnięć był fakt zorganizowania od 2 maja br. do 12 maja br. pierwszego uzupełniającego kursu mikrobiologii dla lekarzy weterynaryjnych, urządzonego w Państwowym Zakładzie Higieny w Warszawie. Kurs ukończyło 25 uczestników, którzy zostali mianowani kierownikami działów filii P.Z.H. w miastach wojewódzkich, dwóch lekarzy wet. uczestników kursu zostało przydzielonych w charakterze inspektorów Zakładu Badania Żywności Centrali P.Z.H. w Warszawie. Zainicjowanie tego kursu i praca naszych kole-

gów w P.Z.H. jest doniosłym momentem dla naszego zawodu, albowiem zapoczątkowuje etap oficjalnej naszej współpracy z medycyną ludzką na płaszczyźnie higieny środków spożywczych i produktów pochodzenia zwierzęcego.

Inicjatorami tej doniosłej idei są w pierwszym rzędzie: Prof Dr Farm. Stanisław Krauze — Dyrektor Zakładu Badania Żywności P.Z.H. w Warszawie, oraz Naczelnik Wydziału Higieny Mięsa i Prod. Pochodzenia Zwierzęcego Dep. Wet. Min. Roln. i R.R. — Kol. Dr Jan Deryło.

Życzymy Kolegom na nowych placówkach w P.Z.H. walczącym o zdrowie człowieka najowocniejszych wyników pracy dla dobra naszego Państwa Ludowego i zawodu.

DZIAŁ DEP. WET. MIN. ROLN. i R. R.

PISMO OKÓLNE DEP. WET. M. R. I R. R.

z dn. 3.II.50 Nr W.Z. III—10/8

w sprawie przyznawania odszkodowań i nagród, za zwierzęta stanowiące własność P. G. R.

Ministerstwo komunikuje, że od czasu uzyskania przez PGR. osobnej osobowości prawnej, zwierzęta stanowiące własność PGR. nie stanowią własności Państwa w rozumieniu przepisów ustawy o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. RP Nr 77 poz. 673 z 1927 r. wraz z późniejszymi zmianami) i że przepis art. 77 lit. h nie ma do tych zwierząt zastosowania, co było podane do wiadomości zarządzeniem z dnia 24.VIII.1949 r. Nr W.Z.III—10/45.

NACZELNIK WYDZIAŁU
K. Bachurzewski

PISMO OKÓLNE DEP. WET. M. R. I R. R.

z dn. 7.II.50 Nr WZ. III—4/5

w sprawie przeterminowanej szczepionki p/wściekliźnie.

Ministerstwo zarządza, aby powiatowi lekarze wet. przeterminowane szczepionki przeciw wściekliźnie i tylko w butelkach nierozpieczętowanych zwracali do PIW. w Puławach.

O ilości przesłanej szczepionki powiatowi lekarze wet. winni powiadomić Urzędy Wojewódzkie — a Urząd Wojewódzki Ministerstwo.

NACZELNIK WYDZIAŁU
K. Bachurzewski

PISMO OKÓLNE DEP. WET. M. R. I R. R.

z dnia 17.2.50 Nr WZ. III—5/5

w sprawie zwalczania pomoru kur — szczepienie.

W celu zwalczania pomoru kur (pseudo pomór kur, indyków i perliczek) Ministerswo w roku 1950 dopuszcza do obrotu i stosowania wyłącznie szczepionkę indyjską.

W czasie od dnia 1 lutego b.r. do dnia 1 sierpnia b.r. należy przeprowadzać szczepienia z konieczności wyłącznie w zagrodach zapowietrzonych i miejscowościach zagrożonych pomorem kur ustalonych przez powiatowego lekarza wet.

W zagrodach zapowietrzonych pomorem szczepienia drobiu mogą być przeprowadzane wyłącznie przez lekarzy wet. delegowanych przez właściwych starostów.

Załącznik do pisma Min. Roln. i R. R, Nr. W. L. II — 1/1/50 z dnia 31,3,50,

INSTRUKCJA

w sprawie stosowania niektórych środków przeciwrobaczych u zwierząt

Instrukcja niniejsza obejmuje środki stosowane w praktyce weterynaryjnej w czystym stanie (purum) a należące do grupy chlorowcowych pochodnych węglowodorów (CCl_4, C_2Cl_6 i C_2Cl_4) oraz czysty dwusiarczek węgla (CS_2) i Phenotiazynę.

A. Środki z grupy chloropochodnych węglowodorów.

Do grupy tej należą coraz częściej stosowane w praktyce następujące środki: Carboneum tetrachloratum (CCl_4), Carboneum trichloratum (C_2Cl_6) i Carboneum dichloratum (C_2Cl_4). Są to skuteczne środki pasożytobójcze, działające na pasożyty, żyjące w przewodzie pokarmowym różnych zwierząt, zwłaszcza na nicienie. Środki te są silnymi truciznami dla wątroby, nerek i narzędu oddechowego, dlatego też przy stosowaniu ich wskazana jest daleko posunięta ostrożność. Doświadczenie wykazało, że chodzi tu nie tyle o wysokość dawki, ile o rodzaj i sposób żywienia poddawanych leczeniu zwierząt. Szczególnie wrażliwe na działanie w/w. środków są zwierzęta osłabione lub niedożywione, dotknięte chorobami przewodu pokarmowego, zwłaszcza ich formy krwotocznej, chorobami wątroby i nerek, jak również zwierzęta intensywnie odżywiane paszami, obfitującymi w białko i tłuszcze, cierpiące na niedobór wapnia we krwi (hypocalcaemia) oraz zwierzęta żywione suchą paszą przy chowie stajennym lub oborowym. Dla uniknięcia wspomnianych niekorzystnych warunków. przed przystąpieniem do zastosowania w/w. środków przy leczeniu należy zwierzęta odpowiednio przygotować t. j. słabe i niedożywione doprowadzić do odpowiedniej kondycji, zbyt intensywnie zaś żywione, o ile to możliwe, wysłać na pastwisko lub skąpo żywić paszami zielonymi. Niebezpieczeństwo zatruć może być zmniejszone przez podawanie zwierzętom łatwo przyswajalnych soli wapniowych. W ogólności przy stosowaniu wszystkich środków pochodnych chlorowcowych węglowodoru pamiętać należy o ich zdolności rozpuszczania lipoidów; z tego też względu przed przystąpieniem do leczenia tymi środkami oraz po ich zastosowaniu nie należy dawać paszy, zawierającej tłuszcze (makuchy i t. p.). Dla upewnienia się co do oddziaływania zwierząt w danym gospodarstwie na wspomniane wyżej leki, należy stosować je wpierw u kilku zwierząt, a dopiero gdy te pozostaną zdrowe, przeprowadzić leczenie reszty pogłowia.

Stwierdzono, że mleko zwierząt, u których zastosowano leczenie w/w. pochodnymi chlorowcami węglowodoru (także wyciągami paprotnika) może wykazywać niemiłe, niekiedy nawet szkodliwe dla zdrowia ludzkiego, zmiany w smaku i woni. Z uwagi na to, w czasie leczenia w/w. środkami krów dojnych, mleko od sztuk leczonych należy wyłączyć od obrotu.

1. CARBONEUM TETRACHLORATUM (syn. Tetrachlormethan, Carboneum chloratum, Carbon tetrachloride) — c z t e r o c h l o r e k w ę g l a lub czterochlorometan (CCl_4).

Powstaje przy działaniu chloru na dwusiarczek węgla (CS_2) w obecności katalizatorów (np. żelaza). Jest to płyn przejrzysty, bezbarwny, niepalny i niewybuchający, o eterycznym zapachu. Miesza się w każdym stosunku z alkoholem, eterem, olejami i olejkami eterycznymi. Stosowany jest jako rozpuszczalnik dla tłuszczów, olejów, wosku, żywicy, kauczuku i gumy, zamiast eteru, benzyny lub dwusiarczku węgla. Para CCl_4 jest zupełnie niepalna, dlatego używa się go do gaśnic.

Jest on bardzo skutecznym środkiem pasożytobójczym. przy czym działa również na pasożyty tylnych odcinków jelit. Na motylicę oddziaływuje drogą krwiobiegu. Lek wchłania się w jelicie i przez żyłę wrotną, dostaje się do wątroby. Świnie, a szczególnie bydło są bardzo wrażliwe na CCl_4 i wrażliwość ta potęguje się u dojnych krów. Natomiast owce, zwłaszcza przy chowie pastwiskowym, znoszą ten lek całkiem dobrze; gorzej nieco przy skarmianiu pasz suchych. Niebezpieczeństwo zatrucia zmniejsza się przez zmieszanie w równych częściach CCl_4 z olejem parafinowym. Należy pamiętać, szczególnie przy dawkowaniu, że 60 cc. czterochlorku węgla waży około 100 g. W czasie leczenia przestrzega się przed podawaniem pokarmu bogatego w tłuszcze (np. makuchy) i białko (np. lucerna), gdyż działają one szkodliwie.

Czterochlorek węgla wchodzi w skład następujących specyfików: Afalon (I. G.), Ciff-Kapseln (I. G.), Distex (Atarost), Distomasan (Bengen), Distopin (Perleberg), Helmidrast (Marienfelde), Serapis, Neoserapis, Ultraserapis i Panserapis (Wolfrum), Tetracarbon (Bengen), Tetra-Kapseln (Bengen), Tetrasol (Therapogen), Univerm (Bengen), Vermitan (Sanabo), Wurmmittel (Meiners), Parex-Kapseln (W. Stricker), Carbon Tetrachloride capsules (Wellcome), Carbon Tetrachloride (Avlon), Carbon tetrachloride (Fort Dodge), tetrachlorure de carbone (Prolana).

Przeciwwskazania Nie stosować przy schorzeniach wątroby i nerek. Poza tym ogólne przeciwwskazania. Nie podawać w czasie kuracji tłuszczów i olejów np. OL. Rapae, Lini i t. p.

Zastosowanie; wewnętrznie przeciw pasożytom przewodu pokarmowego, a w szczególności przy motylicy (ostrożnie). Gastrophiliasis, Ascarisiasis, Strongylosis, Dochmiasis, Oxyuriasis, Haemonchosis, Prosthogoniniasis. W formie kapsułek lub przez sondę żołądkową.

Dawkowanie:

Bydło — 1,25 g. 50 kg. ż. w (max 8,5 g, pro-dosi)
Jałownik— 5 cc.
Cielęta — 2,5 cc.
Owce — zapobieg. 1 cc. (w grudniu i styczniu)
Owce — leczniczo 1 — 1,5 cc. (aa z Ol. Paraffini)
Jagnięta — 0,25 cc. (w kapsułkach)
Konie — 40 — 80 g. (0,1 cc./kg. ż. w.)
Żrebięta — 20 — 40 g.
Psy — 0,3 — 0,5 cc/kg.
Lisy srebrne — 0,3 cc/kg. ż. w.
Gęsi (od 4 tyg.) — 1,,5 — 2 — 3 cc.
Kury — 1,5 — 1,7 cc (kilkakrotnie)
Gołebie — 0,25 — 5 cc.

Leczenie:

Bydło: bardzo wrażliwe na CCl_4. Stosować przeciw motylicy. Zadawać w kapsułkach, w formie emulsji z olejem parafinowym lub z zupą mleczną przez sondę. Dawka 1,25 g. na każde 50 kg. żywej wagi; nie przekroczyć jednak dawki dziennej 8, 5 g. Po 4 — 6 tygodniach (nie wcześniej) zabieg powtórzyć, gdyż jednorazowy zabieg nie zawsze wystarcza do zabicia motylicy:

Owce: zapobiegawczo, wewnętrznie, w kapsułkach lub sondą żołądkową 1 cc., zadawać w grudniu lub styczniu; leczniczo w kapsułkach lub sondą, stosując 1 — 1,5 cc.

Konie: 24 godziny głodówka, potem zadać lek najlepiej sondą żołądkową w formie emulsji z mlekiem, olejem rycynowym lub parafinowym albo z odwarem siemienia lnianego. Przed usunięciem sondy wlać trochę wody. W przypadkach zatrucia podawać do wewnątrz alkalia, jak np. Ammonium chloratum i Natr. bicarbonicum, roztwór glukozy z solą kuchenną doodbytowo lub podskórnie; insulina; środki przeczyszczające laxantia salina (Natr. sulfur) i dieta bogata w wapno; parenteralnie preparaty wapniowe; węglowodany; pasza bogata w witaminy, drożdże.

Psy, lisy srebrne: 12 godzin głodówka; lek zadać przez sondę żołądkową lub w kapsułce; w 2 — 3 godziny po zabiegu można zwierzęta karmić.

Gęsi: lek w kapsułce albo zmieszany z 8 cc zupy mącznej wstrzyknąć bezpośrednio do wola.

2. CARBONEUM TRICHLORATUM (syn. Hexachloraethan, Perchloraethan, Carboneum sesquichloratum, Hexachloroethane, Perchloroethane, Carbon tri-or hexachloride) — s z e ś c i o c h l o r e k e t a n u lub sześciochlorometan (C_2Cl_6).

Przedstawia się w postaci bezbarwnych kryształków, o zbliżonym do kamfory zapachu. W wodzie nierozpuszczalny; natomiast łatwo rozpuszcza się w alkoholu, eterze, chloroformie, tłuszczach i olejkach eterycznych. Mniej trujący, jak czterochlorek węgla (CCl_4). Stosowany często w połączeniu z czterochlorkiem etylenu (C_2Cl_4). Jest to skuteczny środek szczególnie przeciw motylicy wątrobowej oraz nicieniom.

Sześciochlorek etanu wchodzi w skład następujących specyfików: Distex (Atarost), Distol-komb. (Hamburg, Sanabo), Distomatol (Hamburg), Distomasan (Bengen), Hepol (Kretzschmar), Igitol (I. G.), Neoserapis (Wolfrum), Motolit „O“ i „B“ (Spovet).

Zastosowanie przy motylicy wątrobowej (Fasciola hepatica) u bydła i owiec. Przy Diorocoelium lanceolatum wyniki niepewne. Bydło kapsułki a 10 g., owce a 5 g.

Dawkowanie:

Bydło i owce — 8 — 10 g/50 kg. ż. w.

Sposób leczenia; Podawać lek w kapsułkach (10 g.) lub w proszku w wstrząsance z wodą na czczo. Po zadaniu leku nie żywić zwierząt w ciągu następnych 3 godzin.

Na czas leczenia zaniechać karmienia makuchami. Pamiętać, że przy stosowaniu C_2Cl_6 niekiedy występuje zmniejszenie lub brak apetytu oraz zmniejszona wydajność mleka.

3. CARBONEUM DICHLORATUM (syn. Tetrachloraethylen, Perchloraethylen, Aethylentetrachlorid, Aethylenum tetrachloratum medicinale, Carbon dichloride, Tetrachlorethylene, Ethylene, tetrachloride—c z t e r o c h l o r e k e t y l e n u (C_2Cl_4).

Jest to płyn przezroczysty, bezbarwny, niepalny, dość lotny, o słabej aromatycznej woni. Jest środkiem nieco słabszym w działaniu i mniej toksycznym, jak czterochlorek węgla (CCl_4). W wodzie się nierozpuszcza; miesza się z alkoholem, a rozpuszcza się w mieszaninie olejów i olejków. Jest to dość skuteczny środek przeciw pasożytom, przewodu pokarmowego u psów, kotów, zwierząt futerkowych, drobiu, jakoteż przy robaczycy żołądka u małych przeżuwaczy (owca, koza). Jest on silną trucizną dla narządu oddechowego. Niebezpieczeństwo zatrucia zmniejsza się przez zmieszanie go w równych częściach z olejem parafinowym. Psy znoszą go lepiej, jak czterochlorek węgla (CCl_4).

Nie zaleca się stosować go przeciw tasiemcom i nicieniom.

Wchodzi w skład następujących specyfików: Distopin (Perleberg), Helmidrast (Marienfelde), Magenwurm-Kapseln (Marienfelde), Malepartus-Wurmkapseln (Pohl), Nema (Parke, Davis), Sprehn-Kapseln (Marienfelde), Tetrachloraethylen-Kapseln (Dr. A. Müller), Wurmkapseln für Katzen (Marienfelde), Wurmkapseln für Füchse (Veterinaria), Wurmpillen (Bengen), Tetrachlorethylene Capsules (Ford Dodge), Tetrachlorethylene (Prolana), Tetrachlorethylene B. P. C. (Avlon).

Przeciwwskazania: ogólne jak na wstępie.

Zastosowanie: przeciw pasożytom przewodu pokarmowego u psów, kotów i zwierząt futerkowych (ascaridiasis, ankylostomiasis, uncinariasis), oraz nicieniom u drobiu.

Dawkowanie:

Pies i kot — 0,2 — 0,3 cc./kg. ż, w,
Drób — 1 — 3 cc.
Lis srebrny dorosły (silny) — 1 — 1,5 cc.
Lis srebrny młody (10 — 16 tyg.) — 0,5 cc.
Lis srebrny młody (6 — 8 tyg.) — 0,3 cc.
średnio 0,2 — 0,3/kg. ż. w.
Nutria — 0, 3 g.

Sposób leczenia: Lek podawać w kapsułkach lub przez sondę na czczo, po uprzedniej 12 godzinnej głodówce. W 2 — 3 godziny po zadaniu leku można zwierzęta nakarmić, unikając pożywienia zawierającego tłuszcze.

W 1 — 2 godziny po zadaniu leku zadać środek przeczyszczający (laxantia salina np. Magnesium sulfuricum).

Psom i lisom srebrnym dawać lek w formie kapsułek żelatynowych lub przez sondę żołądkową. Dla lisów srebrnych używa się sondy gumowej grubości 7 mm., którą wprowadza się przez rurkę drewnianą długości 25 cm. o średnicy 30 —35 mm. Rurka drewniana jest zabezpieczeniem sondy gumowej przed pogryzieniem jej przez lisy.

Nutriom: zadaje się lek do wewnątrz przez sondę gumową długości około 40 cm. i grubości 6 mm. za pomocą strzykawki. Wystarczy, aby pomocnik mocno uchwycił za kark i szyję zwierzęcia. Wówczas z boku poza zębami siecznymi, pomiędzy bezzębne brzegi szczęki górnej i dolnej wsuwa się drewniany klin, zaopatrzony wzdłuż swej długiej osi w odpowie-

dniej wielkości otwory. Klin ten należy tak przesuwać, aby odległość zębów siecznych od siebie wynosiła u zwierząt dorosłych 4 — 5 cm. u młodych 2 — 3 cm. Wówczas w odpowiedni otwór klina wsuwa się, dobrze natłuszczoną sondę gumową aż do żołądka. Dla orientacji i uniknięcia niebezpieczeństwa przebicia żołądka podaje się, że odległość klina od żołądka u dorosłych i młodych nutrii jest trochę mniejsza, aniżeli długość ogona zwierzątka. Lek w roztworze lub zawiesinie, w ilości nie przekraczającej 30 cc., wstrzykuje się wolno pod równomiernym naciskiem, za pomocą strzykawki wetkniętej na koniec sondy. Po powolnym usunięciu sondy i klina nie należy podnosić zwierząt za ogon, gdyż łatwo przychodzi do wymiotów.

B. CARBONEUM SULFURATUM

(Syn. Carbondisulfid, Alcohol sulfuris, Carbonei bisulfidum, Carbon bisulfide, Carbon disulfide) — dwusiarczek węgla (CS_2).

Powstaje przy przepuszczaniu par siarki przez rozżarzony do białości węgiel. Jest to płyn przejrzysty, bezbarwny, lotny, łatwo palny, silnie załamujący światło, o silnej eterycznej woni i ostrym piekącym smaku. Para dwusiarczku węgla jest silnie trująca; zmieszana z powietrzem gwałtownie wybucha. W wodzie trudno się rozpuszcza, natomiast łatwo w alkoholu, olejach i eterze. Służy jako rozpuszczalnik tłuszczów, żywic, wosku i kauczuku; rozpuszcza także fosfór, siarkę i szereg innych substancji nierozpuszczalnych w innych cieczach. Posiada zdolność rozpuszczania śluzu żołądka i jelit.

CS_2 jest silnie działającym środkiem pasożytobójczym niszczącym skutecznie wszelkiego rodzaju pasożyty przewodu pokarmowego, w szczególności larwy gza końskiego (Gastrophilus equi) i glisty końskie (Parascaris equorum).

Wchodzi w skład następujących specyfików: Gastruskapseln (Veterinaria), Botcaps (Fort Dodge), Capsules Anti-Oestres pour chevaux (Prolana).

Przeciwwskazania: Nie stosować u zwierząt osłabionych, wychudzonych lub wykazujących objawy zaburzeń w przewodzie pokarmowym (Gastronteritis).

Ostrożnie z ogniem.

Zastosowanie: Gastrophiliasis, parascariasis i habronemiasis u koni w kapsułkach lub przez sondę żołądkową albo w formie wlewań doodbytnicowych.

Dawkowanie:

wewnętrznie:

Koń — 15 —20 (—30) cc. w miarę potrzeby w dawkach frakcjonowanych.

Żrebię — 10 — 15 cc.

Sposób leczenia:

Koń:

Gastrophiliasis i parascarisiasis: w dniu poprzedzającym zabieg dieta lub głodówka i środki przeczyszczające (pigułki aloesowe lub extr. aloes albo sól gorzka). Nie stosować rycynusu ze względu na niebezpieczeństwo rozpuszczania CS_2.

Leczenie rozpocząć wcześnie rano. Z przerwami 1 — 2 godzin, zadać w ciągu dnia koniom ciężkim 3 kapsułki po 10 g., lżejszym 2 kapsułki po 10 g. i 1 po 8 g., źrebakom 2 kapsułki po 5 — 6 g. W miarę potrzeby po kilku dniach zabieg powtórzyć. W razie braku kapsułek stosować należy CS_2 przez sondę nosowo-żołądkową zadając lek aa z ol. parafinowym. Gdy koń jest bardzo osłabiony lub gdy badanie wykaże bardzo liczne glisty należy stosować CS_2 w dawkach frakcjonowanych. CS_2 można stosować również w formie wlewań doodbytnicowych w ilości 5—10 g. na 1000 cc. odwaru siemienia. Larwy gza końskiego wydalane są z kałem w ciągu następnych 24 godzin. Konia nie należy używać do pracy przez czas leczenia t. j. 3 dni.

W razie wystąpienia niekiedy pojawiających się objawów zatrucia (ślinienie, podniecenie, morzysko, polyuria, osłabienie, zataczanie się i osowiałość a nawet kilkugodzinny zapad), zastosować odpowiednie leczenie objawowe. O możliwości wystąpienia tego rodzaju reakcji należy uprzednio odpowiednio poinformować posiadacza.

Habronensiasis: zadać doustnie 8 litrów 2% roztworu Natr. bicarbon., następnie 15 — 25 g. (5 cc.) 100 kg. ż. w. dwusiarczku węgla w kapsułkach lub przez sondę nosowo-żołądkową.

C. PHENOTIAZYNA N. F.

(Syn. Phenothiazyne, thio-diphenylamine) — fenotiazyna.

Jest to drobny, krystaliczny proszek, barwy jasnożółtawo-cytrynowej lub zielonkawej bez smaku, ciemniejący pod wpływem światła. Próbki handlowe mają zwykle barwę łupkowo-szarą. Krystalizuje w alkoholu, benzenie, ksylenie i toluolu, dając płaskie, liściaste kryształki. Rozpuszcza się łatwo w tłuszczach; w wodzie bardzo trudno (1:800000), Pod wpływem powietrza i wilgoci ulega powolnemu utlenianiu (plamy na wełnie owiec). W organiźmie utlenia się na barwne związki, które wydzielając się z moczem, barwią go na czerwono (uprzedzić o tym posiadacza leczonego zwierzęcia). Fenotiazyna jest substancją macierzystą dla wielu barwników, z których najważniejszymi są: tionol, phenotiazon, fiolet Lauth'a i błękit metylenowy. Jest ona skutecznym środkiem przeciwrobaczym o dużej wartości nietylko leczniczej, lecz również zapobiegawczej.

Z pośród zwierząt domowych koń jest najbardziej wrażliwy na działanie fenotiazyny. Zatkanie u konia czyni stosowanie fenotiazyny niebezpiecznym, gdyż w następstwie może się ono stać przyczyną niepożądanych zatruć. Stwierdzono eksperymentalnie, że samo podawanie dużych, jednorazowych dawek fenotiazyny, wskutek gromadzenia się i zalegania części niezmienionego leku w okrężnicy, jest częstokroć również przyczyną zatkania. Kolejne mniejsze dzienne dawki fenotiazyny, zdolne do zadziałania na pasożyty, wymagają kilkakrotnego ich powtórzenia, gdyż łatwo rozpuszczając się w przewodzie pokarmowym, szybko ulegają wchłonięciu. W porównaniu z szybkością przechodzenia fenotiazyny przez okrężnicę i jelito ślepe u koni, szybkość przechodzenia jej przez przewód pokarmowy u owcy jest znacznie większa. Skuteczna dawka dla konia wynosi tak samo jak i dla owcy około 20 — 25 g. W związku z tym stwierdzono, że u konia 5 kolejnych

dawek dziennych po 5 g. fenotiazyny albo nawet 25 kolejnych dawek dziennych po 1 g. działa tak samo skutecznie jak 1 dawka dzienna po 25 g. z tym jednak, że niebezpieczeństwo zatrucia, z uwagi na w/w przedłużone działanie fenotiazyny w okrężnicy wydaje się być mniejsze przy stosowaniu kolejnych dawek dziennych.

Fenotiazyna wchodzi w skład następujących środków: Phenovis, Phenothiazine (Avlon), Phenothite (Fort Dodge), Phenothiazyne Cap-Tabs (Fort Dodge).

Przeciwwskazanie: wychudzenie, choroby serca, nerek i wątroby, uporczywe zatkania i wyraźna anemia szczególnie u koni. Nie należy poddawać leczeniu zwierząt bardzo młodych (źrebiąt niżej 9 miesięcy, cieląt niżej 6 miesięcy, jagniąt i koźląt niżej 4 tygodni prosiąt niżej 10 tygodni). Nie stosować u samic przynajmniej na tydzień przed i po stanowieniu oraz u krów i klaczy na miesiąc, u owiec, świń i kóz na tydzień przed i po porodzie; w przypadkach wysokiej ciąży u owiec zachować ostrożność, ponieważ notowano wypadki poronień. Zaniechać leczenia fenotiazyną zwierząt rzeźnych o ile ubój jest zamierzony. przed upływem 3 następnych tygodni. W czasie leczenia nie żywić zwierząt melasą, a u świń unikać bezpośredniego działania promieni słonecznych. Nie stosować fenotiazyny, jako środka przeciwrobaczego u psów (nieskuteczna).

Zastosowanie i % skuteczności w działaniu;

W ocenie wyników leczenia fenotiazyną należy pamiętać, że wpływa ona hamująco na wytwarzanie jaj pasożytów przez kilkanaście dni po zabiegu; dlatego też po upływie 14 dni od zabiegu, należy przeprowadzić powtórne badania koprologiczne.

Konie:

bardzo skutecznie (100%) działa na pasożyty jelita grubego, a to Strongylideae (Str. equinus, str. vulgaris i Str. edentatus) oraz na pasożyty z rodzaju Trichonema; ze zmiennym skutkiem działa na: pasożyta żołądka: Trichostrongylus axei (50%) pasożyta jelita cienkiego — Parascaris equorum (0 — 100%), i pasożyta jelita ślepego Oxyuris equi (25%).

Bydło:

bardzo skutecznie działa na: następujące pasożyty żołądka — Haemonchus contortus (80 — 100%), Trichostrongylus axei (80 — 100%), i Ostertagia Ostertagi (80%) oraz na pasożyta jelita grubego — Oesophagostomum radiatum (75 — 100%); ze zmiennym natomiast skutkiem działa na: następujące pasożyty jelita cienkiego -- Bunostomum phlebotomum (50 — 100%), Cooperia oncosphera (50%) i pasożyty z rodzaju Nematodirus (0 — 50%).

Owce i kozy:

bardzo skutecznie działa na: następujące pasożyty żołądka—Haemonchus contortus (100%), Ostertagia circumcincta (80—100%) i Trichostrongylus axei (80—100%) oraz na następujące pasożyty jelita grubego — Oesophagostomum columbianum (75 — 100%) i Chabertia ovina (75 — 100%). ze zmiennym natomiast skutkiem działa na pasożyty jelita cienkiego z rodzaju; Trichostrongylus sp. (40—80%), Cooperia (50%) i Bunostomum trigonocephalum (60 — 100%). Nie działa zaś w ogóle na Trichuris ovis, Strongyloides papillosus oraz pasożyty z rodzaju Moniezia i Fasciola. Podawanie fenotiazyny jest szczególnie wskazane w celach leczniczych przy robaczycy żołądka i jelit (gastroenteritis verminosa) u owiec i bydła.

Świnie:

skutecznie działa na pasożyty jelita grubego — Oesophagostomum dentatum (80 — 100%); ze zmiennym zaś skutkiem działa i to tylko na dorosłe formy, pasożyta jelita cienkiego — Ascaris lumbricoides (50%). Nie działa na pasożyta żołądka — Hyostrongylus rubidus i pasożyta jelita ślepego — Trichuris trichura.

Drób:

skutecznie działa na pasożyta jelita ślepego—Heterakis gallinae (90—100%); że zmiennym natomiast skutkiem działa na pasożyta jelita cienkiego — Ascaridia galli (50%).

Króliki:

skutecznie działa przy kokcidozie jelitowej.

Dawkowanie:

Konie	
Dorosłe	25 — 30 g
W wieku 2 — 4 lat	20 g.
W wieku od 6 — 12 miesięcy	15 g.
W wieku 3 — 6 miesięcy	5 — 10 g.
Bydło:	
W wieku ponad 12 miesięcy	30 — 40 — (— 50)g.
W wieku 6 — 12 miesięcy	10 — 30 g.
Owce i kozy:	
Dorosłe	20 — 30 g.
Owce i kozy ponad 50 kg. ż. w.	30 g.
Owce i kozy 25 — 50 kg. ż. w.	15 — 20 g.
Owce i kozy 12 — 25 kg. ż. w.	10 — 15 g.
Świnie:	
Ponad 100 kg. ż. w.	25 — 30 g.
50 — 100 kg. ż. w.	20 g.
25 — 50 kg. ż. w.	— 12 g.
12,5 — 25 kg. ż. w.	— 8 — 9 g.
do 12,5 kg. ż. w.	— 5 g.
Drób	— 0,5 g. na ptaka
Króliki	— 1 — 2 g. na 1 kg. ż. w. przez 3 — 5 dni.

Leczenie: Pamiętając o utlenianiu się fenotiazyny w organizmie należy przed rozpoczęciem leczenia uprzedzić posiadacza zwierzęcia o występowaniu przez kilka dni (2—3) po zadaniu leku zabarwionego na czerwono moczu i kału, jak również o występowaniu u krów i kóz anormalnego smaku i zabarwieniu mleka, które na czas leczenia fenotiazyną należy wyłączyć od spożycia i obrotu dla spożycia.

Mleko takie może być skarmione świniami lub cielętami.

Przy stosowaniu fenotiazyny zwierzęta nie wymagają głodzenia ani przed. ani po zabiegu. O ile jednak po-

dajemy lek z karmą, wówczas krótka głodówka (u koni przeciwwskazana) daje zapewnienie całkowitego spożycia leku. Przy leczeniu fenotiazyną zbyteczne jest przygotowywanie zwierzęcia przez stosowanie specjalnego żywienia lub zmian w sposobie karmienia; niepotrzebnie jest również zadawanie środków przeczyszczających. Zatkania jednak, dość często spotykane u koni, należy usunąć przed rozpoczęciem leczenia.

Fenotiazynę zadaje się zwierzętom w jednej lub kilku kolejnych dawkach dziennych w formie proszku, jako domieszka do karmy, kęsa lub papki, w niestałej wodnej zawiesinie (daje szybko osad i wymaga częstego bełtania), w kapsułkach żelatynowych albo w pigułkach. Przy podawaniu leku tego z paszą mogą się zdarzać niekiedy przypadki zatrucia, gdyż z wyjątkiem stosowania indywidualnego żywienia. trudno jest skontrolować ilość leku, spożytego przez każde zwierzę z osobna. Jest to jednak najdogodniejszy sposób stosowania fenotiazyny, zwłaszcza u koni, owiec, kur i indyków.

Drobiu (kury, indyki) podaje się fenotiazynę w pigułkach lub kęsach sporządzonych przez zarobienie jej z mąką i wodą na odpowiedniej wielkości kuleczki, kulki lub podłużne walcowate kęsy. U kaczek i gęsi fenotiazyna nie ma zastosowania.

Konie: dawkę leczniczą leku (25—90 g.) zadaje się w formie kęsa lub proszku z owsem lub otrębami w jednej lub lepiej kilku dawkach dziennych po 5 g. dziennie, albo w formie zawiesiny wodnej przez sondę nosowo-żołądkową. Zauważono, że konie, przebywające po leczeniu na lekkiej pracy, lepiej znoszą duże dawki fenotiazyny aniżeli konie nie pracujące.

W przypadku zatrucia stosować sól glauberską w dużych ilościach, preparaty żelaza, octan sodowy, kofeinę i glukozę. Szybką ulgę przynosi transfuzja.

Bydło: dawkę leczniczą leku zadawać w formie wodnej zawiesiny wprost z butelki albo przez sondę żołądkową lub w formie proszku jako domieszka do otrąb lub skarmianego ziarna.

Szczególnie wskazane przy Gastroenteritis verminosa.

Unikać stosowania leczenia fenotiazyną u krów mlecznych.

Owce: stosować leczniczo i zapobiegawczo (dawka dzienna 0,5 g. w mieszance z solą 1:14). Przy leczeniu postępować w następujący sposób: wszystkim owcom zadać odpowiednią dawkę jednorazową w jesieni lub wczesną zimą oraz powtórnie na wiosnę i to 1 — 2 tygodni, przed okoceniem. Potem całemu stadu udostępnia się mieszankę i w czasie gdy jagnięta osiągną 3—4 miesięcy wieku, należy podać im odpowiednią dawkę jednorazową; jeżeli zaś sezon jest ciepły i mokry, a jagnięta wykazują zarobaczenie, muszą ponownie otrzymać całą jednorazową dawkę.

Małe dawki dzienne (0,5 g.) stosowane u owiec uniemożliwiają rozwój jaj pasożyta (nie dotyczy pasożytów płucnych) wydalanych wraz z kałem i w ten sposób wstrzymują dalsze zakażanie pastwiska. Lek może być zadawany w mieszankach z karmą w korytach, w owczarni lub na pastwiskach w zawiesinie wodnej, strzykawką, sondą lub z butelki (nie poplamić lekiem runa), w kapsułkach lub tabletkach (pigułkach) przy pomocy specjalnych przyrządów (pigularz automatyczny, szczypce itp.).

Świnie: stosować najlepiej w formie domieszki do karmy. W czasie leczenia unikać nasłonecznienia.

Drób: (kury, indyki): stosować w dawce po 0. 5 g. na ptaka, jako dodatek do karmy albo w formie pigułek lub kęsów w ciągu kolejnych 4 dni.

Króliki: stosować dawki 1 — 2 g. na 1 kg: ż. w. z chlebem lub owsem w ciągu 3 — 5 dni przeciw kokcidiozie jelitowej.

Toksyczność: Należy unikać przedawkowania, szczególnie u koni.

Zwierzęta bardzo młode są specjalnie podatne i łatwiej jak starsze ulegają zatruciu, dlatego też lepiej użyć u nich innych środków przeciwrobaczych, jeśli je mamy do dyspozycji. Zwierzęta rasowe są bardziej podatne, jak inne. U krów notowano czasowe zmniejszenie mleczności. Wszędzie tam, gdzie zwierzęta ważono zyskiwały one na wadze, a jeśli nawet traciły w związku z pozostawaniem po leczeniu na lichym pastwisku, to traciły mniej niż kontrolne. W ogólności działanie fenotiazyny, zwłaszcza u koni i ludzi. wykazuje dążność do rozwoju anemii, dochodzącej do szczytu w 2 — 3 tygodnie po zabiegu mogącej się utrzymywać jeszcze przez parę tygodni dłużej. Szybką ulgę przynosi transfuzja.

Objawy zatrucia: u koni wzrost temperatury, anorexia, osłabienie, osowiałość, niekiedy bóle kolkowe i zataczanie się, nieraz żółtaczka, zatkanie, kał powleczony śluzem duszność, słaby puls, czasem zaś hemoglobinuria, albuminuria i postępująca anemia.

U bydła obserwuje się podobne objawy. U świń zwyczajnymi objawami są nieskoordynowane ruchy niedowład szczególnie tyłu, wynicowanie odbytu, przejściowe zmętnienie rogówki, zapalenie skóry i uczulenie na światło słoneczne.

Zmiany anatomo-patologiczne: u *koni* — gastritis z ubytkami, lekki enteritis, powiększona i przekrwiona wątroba, śledziona i nerki, uretritis, powiększenie serca z wybroczynami pod wsierdziem; u bydła obrzęki i owrzodzenie trawieńca, enteritis, przekrwienie wątroby i nerek; u *świń* — ubytki błony śluzowej przewodu pokarmowego, przekrwienie wątroby i nerek. —

DYREKTOR DEPARTAMENTU
(—) *Dr St. Krauss*

Warszawa, dnia 20 lutego 1950 r.

PISMO OKÓLNE DEP. WET. M. R. I R. R.

z dn. 1.IV.50 Nr W. Z. III-4/21

w sprawie szczepienia psów przeciw wściekliźnie.

W wykonaniu przepisów § 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Ref. Rol. z dnia 2.X.1948 r. (Dz. U: R: P: Nr 51, poz. 405) w roku bieżącym przymusowe szczepienia psów p/wściekliźnie przeprowadzane będą na terenie całego kraju.

Terminy szczepień podane będą osobno.

Urzędy Wojewódzkie (Zarządy Miast Warszawy i Łodzi), Wydziały Weterynarii w nieprzekraczalnym terminie do dnia 1 czerwca 1950 r. zgłoszą Ministerstwu potrzebne ilości szczepionki p/wściekliźnie, w opraco-

waniu o stan pogłowia psów zaszczepionych na skutek zarządzenia z 1949 r., licząc przeciętnie dawkę na jednego psa — 3 cm.

Urzędy Wojewódzkie i Zarządy Miast Wydz. Wet. winny mieć na uwadze, że ze względu na wysokie koszty produkcji tej szczepionki, należy raczej zgłaszać mniejsze zapotrzebowania, by uniknąć bezcelowego przetrzymywania tej szczepionki w PZLZ. i ewent. jej przeterminowania, jak również i to, że P.Z.L.Z. będą upoważnione, o ile zajdzie tego konieczność, do zgłaszania dodatkowego zapotrzebowania bezpośrednio do P.I.W. w Puławach.

Druki zaświadczeń należy zamówić we własnym zakresie i koszty pokryć z dz. 22 § 50.

Z pobranych opłat, przewidzianych rozporządzeniem Ministra cytowanym na wstępie, P.Z.L.Z. pokrywać będą rzeczywiste koszty szczepionek oraz wypłacać będą po 25 zł od każdego szczepionego psa lekarzowi wet., dokonywującemu szczepienia i po 5 zł zatrudnionemu przy szczepieniu gromadzkiemu przodownikowi weterynaryjnemu.

W bieżącym roku należy szczególną uwagę zwrócić na konieczność zgładzania psów niezaszczepionych, przy czym zgładzanie psów powinno być dokonywane w miejscowościach zelektryfikowanych wyłącznie prądem elektrycznym, w innych miejscowościach z zachowaniem przepisów rozporządzenia z dnia 22.III.1928 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. R. P. Nr 42 z 1932 r., poz. 417).

DYREKTOR DEPARTAMENTU
(Dr St. Krauss)

PISMO OKÓLNE DEP. WET. M. R. I R. R.

z dn. 13.IV.50 Nr W. F. L. I-3/a

w sprawie zmiany planów finansowo-gospodarczych P. Z. L. Z.

Stosownie do postanowień art. 26 pkt. 1 ustawy skarbowej na 1950 r. zawartej w tomie I-szym przedłożenia rządowego w sprawie preliminarza budżetowego R. P., zmiany planów finansowo-gospodarczych instytucyj budżetowych, które wchodzą do budżetu sumami netto, — wymagają zatwierdzenia właściwego ministra, wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Postanowienia te dotyczą również Państw. Zakładów Leczniczych dla Zwierząt.

Z powyższego wynika, że żadne zmiany lub przeniesienia (viremont) w planach finansowo-gospodarczych Państwowych Wojewódzkich Zakładów Leczniczych dla Zwierząt nie mogą być przez Dyrekcję tych Zakładów dokonywane bez uprzedniego zatwierdzenia przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych proponowanych zmian.

V-DYREKTOR DEPARTAMENTU
P. Jancza

PISMO OKÓLNE DEP. WET. M. R. I R. R.

z dnia 12.IV.50 Nr W. L. III-8/16/50

w sprawie użycia aparatu infuzyjnego.

Rozdzielnikiem Nr 1 z dnia 13-III-1949 r. na sprzęt z dostaw UNICEF przesłanym przy tut. piśmie Nr W.L.III-8/10/50 z dn. 15-III br. Ministerstwo przyznało dla tamt. terenu aparaty Flutter Valve Inject. Aparat.

Ministerstwo zwraca uwagę, że aparatów Flutter Valve bezwzględnie nie należy używać do niczego innego, jak tylko do badań na rzęsistka bydlęcego u buhajów (przepłukiwania napletka). Zwłaszcza nie należy tego używać do wlewań żadnych środków niszczących gumę, jak roztwory jodu, spirytus, benzyna itd.

NACZELNIK WYDZIAŁU
J. Grochowski

ZARZĄDZENIE MINISTRA ROLN. I R. R.

z dnia 18.IV 1950 r. Nr W. H. II-6/40/49

w sprawie mięsa dla ferm zwierząt futerkowych.

Mając na uwadze stały wzrost i znaczenie gospodarcze hodowli lisów srebrzystych oraz trudności w zaopatrywaniu się przez fermy hodowlane w pokarm pochodzenia zwierzęcego, zarządzam, co następuje:

1. Mięso, zbadane urzędowo przez lekarza weterynaryjnego i uznane za niezdatne do spożycia dla ludzi, może być wydawane prowadzonym przez państwowe instytucje fermom hodowlanym zwierząt futerkowych:

1) jeżeli badanie wykazało, że mięso:

a) nie zawiera żadnych drobnoustrojów, wywołujących choroby zakaźne, ani zatruwaczy mięsa, ani pasożytów szkodliwych dla ludzi lub zwierząt. ani złośliwych nowotworów;

b) nie pochodzi ze zwierząt, u których stwierdzono posocznicę lub ropnicę, albo zatrucie;

c) nie znajduje się w rozkładzie gnilnym.

2) jeżeli nie zachodzi podejrzenie zakażenia albo zatrucia, określonego w pkt. 1), lit. a), b), c).

2. Małe części mięsa, przeznaczonego do karmienia zwierząt futerkowych, należy w rzeźniach publicznych składać do osobnych zbiorników (skrzyń), dostarczanych przez kierownictwo fermy. Zbiorniki te powinny mieć ściany gładkie, dające się łatwo oczyścić i odkazić i być szczelne. Zaleca się aby zbiorniki te były sporządzone z nierdzewnej lub pobielanej blachy lub innych metali białych lekkich stopów i spawane (nie lutowane) na zgięciach. Zbiorniki te powinny być szczelnie zamykane; jeden klucz powinien posiadać lekarz weterynaryjny odnośnej rzeźni, a drugi osoba upoważniona przez kierownictwo fermy do przyjmowania mięsa na fermie.

Większe części mięsa i całe tusze w rzeźniach powinny być przechowywane w odpowiednich pomieszczeniach pod kontrolą lekarzy weterynaryjnych, jako organów urzędowego badania.

3. Mięso składane do zbiorników należy wydawać wraz ze zbiornikiem; mięso w częściach dużych może być podzielone na części mniejsze i złożone również do zbiornika, albo wydane w całości.

Przewóz mięsa, wydawanego w całości, powinien się odbywać na specjalnych odpowiednio przystosowanych wozach szczelnie zamykanych; jeden klucz powinien posiadać lekarz weterynaryjny odnośnej rzeźni, a drugi osoba upoważniona przez kierownictwo fermy do przyjmowania mięsa na fermie.

4. Fermy, pobierające mięso niezdatne do spożycia przez ludzi, powinny prowadzić książkę kontrolną, zawierającą następujące rubryki: liczba bieżąca, data odbioru mięsa, ilość mięsa w kg, rodzaj mięsa, nazwa rzeźni, podpis wydającego mięso, podpis przyjmującego mięso w fermie, uwagi.

Wszystkie rubryki księgi kontrolnej wypełnia lekarz weterynaryjny, będący organem urzędowego badania lub inna osoba upoważniona przez niego.

5. Konie, wybrakowane i niezdatne do dalszego użytku, mogą być zabijane na fermach hodowli lisów, a mięso z nich uzyskane może być użyte do karmienia lisów pod następującymi warunkami:

1) zabicie winno się odbywać w osobnym pomieszczeniu tak urządzonym, aby zanieczyszczenia powstałe przez ubój i oprawianie, mogły być łatwo usunięte; usuwanie zanieczyszczeń należy wykonywać na odpowiednim miejscu na fermie przez zagrzebanie do ziemi;

2. zabicie odbędzie się w obecności lekarza weterynaryjnego instytucji albo lekarza weterynaryjnego, pod którego opieką weterynaryjną dana ferma się znajduje, który przeprowadzi badanie zwierzęcia przed i po zabiciu, dokona oceny, czy zwierzę zabite i jego poszczególne części nadają się do karmienia lisów, a nadto dopilnuje oczyszczenia miejsca zabicia.

6. Zwierzęta padłe mogą być użyte do karmienia lisów pod warunkiem, że zwierzęta te nie były w styczności ze zwierzętami chorymi na choroby zaraźliwe lub podejrzanymi o takie choroby, oraz z mięsem, pochodzącym od takich zwierząt, a nadto zostanie przeprowadzona sekcja przez lekarza weterynaryjnego instytucji, albo lekarza weterynaryjnego, pod którego opieką weterynaryjną dana ferma się znajduje i nie zostaną stwierdzone choroby i zmiany, wymienione w pkt. 1, dyskwalifikujące mięso pod względem zdatności do skarmiania lisami. Jest wskazanym, aby sekcji tej dokonywał lekarz wet., który przeprowadzał leczenia zwierzęcia.

7. Zwłoki zwierzęce, znajdujące się w rakarniach, mogą być wydawane do karmienia lisów pod warunkiem, jak w pkt. 6.

8. Ferma zwierząt futerkowych mięsożernych, która będzie dokonywała zabijania koni na miejscu lub pobierała padlinę z rakarni, powinna prowadzić dzienniczek (kontrolkę), w którym byłaby wpisywana wraz z potrzebnymi notatkami każdorazowo dostarczana padlina lub konie do zabicia dla skarmienia zwierzętami futerkowymi.

Dzienniczek powinien zawierać następujące rubryki: Lp., data, gatunek, miejsce pochodzenia, ocena lekarza wet. pod względem zdatności dla skarmienia, podpis lekarza wet., data badania i uwagi.

V-MINISTER
(—) Stanisław Tkaczow
Podsekretarz Stanu

PISMO OKÓLNE DEP. WET. M. R. I R. R.

z dn. 21.IV.50 Nr W. L. III — 1/4/50

w sprawie obrotu zwierzętami hodowlanymi.

Ministerstwo prosi o powiadomienie wszystkich lekarzy wet. na tamt. terenie o rozpoczęciu działalności Centrali Obrotu Zwierzętami Hodowlanymi, utworzonej na podstawie zarządzenia Ministerstwa Rolnictwa i R. R. z dnia 6 II.1950 r. (Monitor Polski Nr A-18, poz. 193).

Ministerstwo prosi o roztoczenie nadzoru weterynaryjnego nad wszelkimi spędami, aukcjami, pokazami i wystawami, organizowanymi przez wyżej wymienioną Centralę oraz nad punktami kontumacyjnymi dla zakupionych sztuk zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 12. VI. 1928 r. w sprawie nadzoru weterynaryjnego (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 597) w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem Ministra Rolnictwa z dnia 20.X.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 111, poz. 922).

Równocześnie wobec konieczności badania bydła hodowlanego przed dostaniem się do obrotu na gruźlicę i brucelozę, Ministerstwo prosi, ażeby lekarze weterynarii niezwłocznie po otrzymanym zgłoszeniu przeprowadzali badanie sztuk idących na sprzedaż i zaopatrywali je w świadectwa wg załączonego wzoru. Wojewódzkie Zakłady Higieny Weterynaryjnej najpóźniej w ciągu 4 dni od chwili otrzymania prób do zbadania winny przesyłać lekarzom wet. wyniki badania.

Dyrektor Departamentu

PISMO OKÓLNE DEP. WET. M. R. I R. R.

z dn. 15 IV.50 Nr W. A. I — 9/16

w sprawie poszukiwania lekarzy wet.

Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych wzywa niżej wymienionych lek. wet. na podstawie art. 3 Dekretu z dnia 24 września 1947 r. o rejestracji pracowników służby weterynaryjnej (Dz. U. R. P. Nr 60 poz. 338) oraz wydanych na jego podstawie przepisów wykonawczych do natychmiastowego zgłoszenia się we właściwych dla miejsca zamieszkania Urzędach Wojewódzkich, celem dokonania przepisanych prawem formalności.

Równocześnie uprasza się wszystkich, którzy posiadają wiadomości o miejscu pobytu wymienionych osób do zgłoszenia ich adresów weterynaryjnym władzom wojewódzkim.

V. Dyrektor Departamentu
(Wł Bida)

LISTA
lekarzy wet. poszukiwanych

L. p.	Nazwisko i imię
1.	Arndt Arendt Ludwik
2.	Bartyzel Alodia
3.	Bara Józef
4.	Brycz Władysława
5.	Buchta Mieczysław
6.	Czaplejewski Olgierd
7.	Chrobak Adam
8.	Francos Eugeniusz
9.	Głowacki Tadeusz
10.	Goldstein Aba
11.	Grinbaum Chaim
12.	Hołyński Wiktor
13.	Iwanowska Janina
14.	Jurkowska Krystyna
15.	Korona Jerzy
16.	Karaszkiewicz Michał
17.	Kojjałowicz Lucjan
18.	Konopka Eugeniusz
19.	Kwiatkowski Sławomir
20.	Kowalska Młodkowska Zofia
21.	Kowalski Józef
22.	Kokocha Stanisław
23.	Łoziński Grzegorz
24.	Maciejowski Konrad
25.	Maciejowska Rozalia
26.	Michalski Jerzy
27.	Mazurkowa Szwejkowska Stanisława
28.	Maćkowiak Czesław
29.	Nadwyczawski Władysław
30.	Palmowski Edmund
31.	Paszkiewiczowa Janina
32.	Przybylski Zbigniew
33.	Piotrowski Wiktor
34.	Pliszkowa (Fonrberg) Anna
35.	Potaszyńska Bronisława
36	Porawski Wacław
37.	Rubanek Henryk
38.	Ryczkowski Władysław
39.	Rysiński Alojzy
40.	Sawicki Józef
41.	Sławski Włodzimierz
42.	Sylwester Henryk
43.	Stanasiuk Kazimierz
44.	Siudak Gabriel
45.	Stankiewicz Władysław
46.	Wesołowski Władysław
47.	Wiśniewski Antoni
48.	Warnicki Eugeniusz
49.	Wujcikowski Zdzisław
50.	Zachert Jan
51.	Żarowski Władysław
52.	Żarkower Ludwik

UWAGA

Każdy lekarz wet. obowiązany jest na podstawie dekretu o rejestracji, oraz przepisów wykonawczych do rejestrowania się w ciągu 1 miesiąca od chwili uzyskania dyplomu, przybycia z zagranicy, względnie zwolnienia z wojska, oraz do zgłaszania wszelkich zachodzących zmian ewidencyjnych a w szczególności każdej zmiany miejsca pobytu we właściwym dla miejsca zamieszkania starostwie powiatowym.

Referaty wet. Starostw obowiązane są przekazywać zebrane ze swego terenu wiadomości niezwłocznie Urzędom Wojewódzkim te zaś przytaczać bez opóźnienia Departamentowi Weterynarii w miesięcznych wykazach zmian ewidencyjnych.

OD REDAKCJI

„Życie Weterynaryjne" w celu zapoznania ogółu pracowników służby wet. w kraju z osiągnięciami i organizacją służby weterynaryjnej w Związku Radzieckim, otwiera Dział „Praca Służby Weterynaryjnej w Z.S.R.R.", Redakcja prosi Kolegów o nadsyłanie materiałów do tego działu, tłumaczeń lub artykułów oryginalnych.

WYKAZ OPUBLIKOWANYCH AKTÓW PRAWODAWCZYCH WAŻNYCH LUB MOGĄCYCH MIEĆ ZNACZENIE DLA SŁUŻBY WETERYNARYJNEJ.

W Dzienniku Ustaw ogłoszono:

1. Rozporządzenie R. M. w sprawie utworzenia Instytutu Ekonomiki Rolnej (Nr 1/50 poz. 1).
2. Rozporządzenie Ministrów Handlu Wewnętrznego i Zdrowia w sprawie surowców przeznaczonych do przetwórstwa w zakładach mleczarskich (Nr 2/50 poz. 4).
4. Rozporządzenie Ministra Oświaty w sprawie organizacji i planu studiów na wydziałach rolnych, ogrodniczych, mleczarskich i przetwórstwa rolnego, państwowych szkół wyższych zawodowych i akademickich (Nr 2/50, poz. 11).
3. Rozporządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego w sprawie zniesienia dni bezmięsnych (Nr 2/50 poz. 5).
5. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i R. R. zmieniające rozporządzenia w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Nr 2/50 poz. 15).
6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie przejmowania przez Państwo samorządowych zakładów leczniczych (Nr 3/50 poz. 21).
7. Ustawa o przekształceniu urzędu Ministra Skarbu w Urząd Ministra Finansów (Nr 10/50 poz. 101).
8. Rozporządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego w sprawie unormowania wyrobu i obrotu przetworami mięsnymi (Nr 12/50 poz. 120).
9. Ustawa o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Nr 14/50 poz. 130).
10. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wysokości składek na ubezpieczenia społeczne (Nr 14/50 poz. 132).

W Monitorze Polskim ogłoszono:

1. Uchwała Rady Ministrów w sprawie włączenia do Ministerstwa Rolnictwa i R. R. Biura Budownictwa Wiejskiego podległego Ministrowi Budownictwa (Nr A-1/50 poz. 1).
2. Zarządzenie Ministra Rol. i R. R. w sprawie upoważnienia podległych organów do udzielania zamówień osobom niewymienionym w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 II.1949 r. w sprawie dostaw robót i usług na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz niektórych kategorii osób prawnych (Nr A-6/50 poz. 61).
3. Zarządzenie Ministra Roln. i R. R. w sprawie nadania statutu Centralnemu Zarządowi Państwowych Gospodarstw Rolnych (Nr A-6/50 poz. 62).
4. Zarządzenie Ministra Rolnictwa i R. R. w sprawie utworzenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą: „Centrala Obrotu Zwierzętami Hodowlanymi — przedsiębiorstwo państwowe wyodrębnione" (Nr A-18/50 poz. 194).
6. Zarządzenie Ministra Rolnictwa i R. R. o obowiązku i sposobie zgłaszania i dostarczania zwłok zwierzęcych do zakładów utylizacyjnych (Nr A-23/50 poz. 234).
7. Uchwała Rady Ministrów w sprawie tymczasowej organizacji Ministerstwa Rolnictwa i Ref. Roln. (Nr A-30/50 poz. 350).
8. Zarządzenie Ministra Rolnictwa i. R. R. w sprawie organizacji i zakresu działania państwowych zakładów leczniczych dla zwierząt oraz nadzoru nad tymi zakładami (Nr A-33/50 poz. 376).

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Administracji Publicznej ogłoszono:

1. Zarządzenie Ministrów Administracji Publicznej oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie organizacji i zakresu działania zespolonych organów administracji rolnictwa i reform rolnych (Nr 1/50 poz. 2).
2. Okólnik Nr 2 dot. ulgi w podatku gruntowym na 1950 r. dla zapewnienia rozwoju gospodarki hodowlanej w rolnictwie (Nr 1/50 poz. 4).
3. Pismo okólne Ministerstwa Administracji Publicznej dotyczące trzebienia ogierów nieuznanych (Nr 3/50 poz. 21).
4. Pismo okólne Ministerstwa Administracji Publicznej dot. paszportyzacji koni (Nr 7/50 poz. 47).
5. Pismo okólne Min. Administracji Publicznej dot. blankietów tymczasowych dowodów tożsamości koni (Nr 8/50 poz. 53).
6. Pismo okólne Min. Administracji Publicznej dot. uzgadniania przez Firmę „Bacutil" swej ewidencji z księgami ubojowymi rzeźni komunalnych (Nr 9/50 poz. 58).
7. Okólnik Ministerstwa Administracji Publicznej w sprawie przestrzegania przepisów dotyczących chwytania psów oraz sposób zgładzania psów (Nr 10/50 poz. 65).

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych ogłoszono:

1. Pismo okólne w sprawie Państwowych Zakładów Leczniczych dla Zwierząt — wytyczne na rok 1949 (Nr 1/50 poz. 7).
2. Pismo okólne w sprawie zwalczania gruźlicy bydła u buhajów uznanych (Nr 3/50 poz. 14).
3. Okólnik Nr 1 w sprawie świadectw wywozu mięsa (Nr 4/50 poz. 24).
4. Zarządzenie Min. Roln. i R. R: w sprawie opłat za kontrolę wartości użytkowej bydła i trzody chlewnej (Nr 5/50 poz. 31).
5. Zarządzenie Min. Roln. i R: R: w sprawie znaku rozpoznawczego dla pojazdów mechanicznych PZLZ (Nr 5/50 poz. 32):
6. Okólnik Nr 2 wydany w porozumieniu z Ministrami: Administracji Publ. i Handlu Wewn. w sprawie podniesienia jakości surowca skórzanego (Nr 5/50 poz. 34).
7. Pismo okólne w sprawie obrotu zwierzętami hodowlanymi (Nr 5/50 poz. 35).

Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych podaje do wiadomości zestawienie nazwisk lekarzy wet., którzy figurowali w „Spisie lekarzy wet. w Rzeczypospolitej Polskiej" ogłoszonym w marcu 1939 r., a nie poddali się rejestracji po wojnie.

Jednocześnie Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych zwraca się z prośbą o nadesłanie do Departamentu Weterynarii informacji dotyczących miejsca pobytu, względnie daty i okoliczności zgonu osób wymienionych w zestawieniu.

Informacje te potrzebne są Departamentowi Weterynarii celem ustalenia wojennych strat osobowych służby wet.

(Ciąg dalszy)

776. Skrzeczkowski Mieczysław, rok ur. 1898, dyplom lek. wet. z r. 1929 — Warszawa.
777. Skulski Jerzy Stanisław, rok ur. 1901, dyplom lek. wet. z r. 1929 — Lwów.
778. Skurski Rudolf Hilary, rok ur. 1911, dyplom lek. wet. z r. 1936 — Lwów.
779. Slósarski Tomasz Witold, rok ur. 1908, dyplom lek. wet. z r. 1932 — Warszawa.
780. Sławiński Jerzy, rok ur. 1908, dyplom lek. wet. z r. 1935 — Lwów.
781. Sławski Włodzimierz, rok ur. 1907, dyplom lek. wet. z r. 1935 — Lwów.
782. Słoniowski Wincenty, rok ur. 1908, dyplom lek. wet. z r. 1938 — Lwów.
783. Słuczanowski Aleksander, rok ur. 1873, dyplom lek. wet. z r. 1897 — Charków
784. Smolny Brunon Erik Emil, rok ur. 1892, dyplom lek. wet. z r. 1920 — Hannower.
785. Smorowski Eryk, rok ur. 1894, dyplom lek. wet. z r. 1928 — Lwów.
786. Inż. rol. Sobek Stanisław Ludwik, rok ur. 1887, dyplom lek. wet. z r. 1936 — Lwów.
787. Sobel Leon, roku ur. 1888, dyplom lek. wet. z r. 1926 — Lwów.
788. Sobolewski Karol, rok ur. 1892, dyplom lek. wet. z r. 1923 — Lwów.
789. Sokacz Eustachy, rok ur. 1908, dyplom lek. wet. z r. 1933 — Lwów.
790. Sokołowski Kazimierz Andrzej, rok ur. 1906, dyplom lek. wet. z r. 1931 — Warszawa.
791. Solak Jan, rok ur. 1861, dyplom lek wet. z r. 1896 — Lwów.
792. Sołga Tadeusz, rok ur. 1895, dyplom lek. wet. z r. 1924 — Lwów.
793. Sołtysiak Władysław Maciej, rok ur. 1914, dyplom lek. wet. z r. 1936 — Lwów.
794. Sołtysiak Stanisław, rok ur. 1907, dyplom lek. wet. z r. 1934 — Lwów.
795. Dr. Sołtys Marian Apolinary, rok ur. 1907, dyplom lek. wet. z r. 1933 — Lwów.
796. Sommerstien Chaskel, rok ur. 1890, dyplom lek. wet. z r. 1918 — Lwów.
797. Somnicki Emil Bronisław, rok ur. 1869, dyplom lek. wet. z r. 1892 — Wiedeń.
798. Soniewicki Julian, rok ur. 1899, dyplom lek wet. z r. 1819 — Lwów.
799. Dr Sontowski Fritz, rok ur. 1889, dyplom lek. wet. z r. 1923 — Berlin.
800. Sosiński Stanisław Gustaw, rok ur. 1908, dyplom lek. wet. z r. 1935 — Warszawa.
801. Sowiak Włodzimierz, rok ur. 1907, dyplom lek. wet. z r. 1937 — Lwów.
802. Sowicki Jerzy, rok ur. 1908, dyplom lek. wet. z r. 1936 — Warszawa.
803. Speiser Nussaw, rok ur. 1885, dyplom lek. wet. z r. 1912 — Lwów.
804. Spiegelglas Marek, rok ur. 1895, dyplom lek. wet. z r. 1929 — Lwów.
805. Spitzer Bernard, rok ur. 1867, dyplom lek. wet. z r. 1896 — Lwów.
806. Spryszyński Józef, rok ur. 1907, dyplom lek. wet. z r. 1937 — Warszawa.
807. Spryszewski Antoni, rok ur. 1861, dyplom lek. wet. z r. 1891 — Charków.
808. Dr. Stachurski Marian Longin, rok ur. 1876, dyplom lek. wet. z r. 1901 — Lwów.
809. Staniecki Leon, rok ur. 1882, dyplom lek. wet. z r. 1908 — Lwów.
810. Stankiewicz Stefan, rok ur. 1888, dyplom lek. wet. z r. 1913 — Warszawa.
811. Staręga Bolesław Michał, rok ur. 1910, dyplom lek. wet. z r. 1935 — Warszawa.
812. Płk. Stefański Stefan, rok ur. 1876, dyplom lek. wet. z r 1901 — Warszawa.
813. Steiger Maksymilian, rok ur. 1898, dyplom lek. wet. z r. 1929 — Lwów.
814. Stein Bronisław, rok ur. 1912, dyplom lek. wet. z r. 1935 — Lwów.
815. Sterchell Artur, rok ur. 1913, dyplom lek. wet. z r. 1936 — Lwów.
816. Sternchuss Hersch, rok ur. 1905, dyplom lek. wet. z r. 1931 — Lwów.
817. Stobiecki Aleksander, rok ur. 1907, dyplom lek. wet. z r. 1931 — Lwów.
818. Stobiecki Czesław, rok ur. 1875, dyplom lek. wet. z r. 1900 — Berlin.
819. Stocki Włodzimierz, rok ur. 1894, dyplom lek. wet. z r. 1929 — Lwów.
820. Stoczkowski Mieczysław, rok ur. 1913, dyplom lek. wet. z r. 1939 — Lwów.
821. Stojowski Józef Franciszek, rok ur. 1912, dyplom lek. wet. z r. 1935 — Lwów.
822. Stokfisz Jakub Chaim, rok ur. 1905, dyplom lek. wet. z r. 1929 — Warszawa.
823. Dr. Stratmann Otto Heinrich, rok ur. 1889, dyplom lek. wet. z r. 1920 — Hannower.
824. Strowski Marian Michał, rok ur. 1872, dyplom lek. wet. z r. 1895 — Lwów.
825. Strzelecki Józef, rok ur. 1901, dyplom lek. wet. z r. 1933 — Warszawa.
826. Stuber Eugeniusz, rok ur. 1900, dyplom lek. wet. z r. 1924 — Lwów.

827. Stupnicki Emanuel, rok ur. 1911, dyplom lek. wet. z r. 1935 — Warszawa.
828. Płk. Sulewski Władysław, rok ur. 1864, dyplom lek. wet. z r. 1890 — Warszawa.
829. Süsslak Anzelm, rok ur. 1902, dyplom lek. wet. z r. 1932 — Lwów.
830. Dr. fil. prof. Sym Ernest, rok ur. 1893, dyplom lek. wet. z r. 1929 — Warszawa.
831. Syweński Jerzy Oleg, rok ur. 1904, dyplom lek. wet. z r. 1935 — Warszawa.
832. Szabuniewicz Michał, rok ur. 1909, dyplom lek. wet. z r. 1934 — Lwów.
833. Szczepański Aleksander, rok ur. 1881, dyplom lek. wet. z r. 1907 — Berlin.
834. Szczęścikiewicz Aleksander, rok ur. 1896, dyplom lek. wet. z r. 1922 — Lwów.
835. Szewczuk Dymitr, rok ur. 1904, dyplom lek. wet. z r. 1933 — Lwów.
836. Szklarczyk Henryk, rok ur. 1908, dyplom lek. wet. z r. 1934 — Warszawa.
837. Szkuta Franciszek, rok ur. 1889, dyplom lek. wet. z r. 1920 — Lwów.
838. Schmidt Paweł Karol Ludwik, rok ur. 1892, dyplom lek. wet. z r. 1915 — Berlin.
839. Szuba Wiktor, rok ur. 1897, dyplom lek. wet. z r. 1923 — Lwów.
840. Szukszta Jan Marcin Tadeusz, rok ur. 1862, dyplom lek. wet. z r. 1888 — Dorpat.
841. Szulman Jakub, rok ur. 1910, dyplom lek. wet z r. 1938 — Warszawa.
842. Szwarczewski Karol Kazimierz, rok ur. 1909, dyplom lek. wet. z r. 1937 — Warszawa.
843. Szyberna Kazimierz, rok ur. 1909, dyplom lek. wet. z r. 1937 — Lwów.
844. Szymańczak Feliks, rok ur. 1908, dyplom lek. wet. z r. 1937 — Warszawa.
845. Ściślewski Kazimierz, rok ur. 1905, dyplom lek. wet. z r. 1938 — Warszawa.
846. Ślaski Jan, rok ur. 1891, dyplom lek. wet. z r. 1913 — Lwów.
847. Śmielewski Kazimierz Jan, rok ur. 1907, dyplom lek. wet. zr. 1933 — Warszawa.
848. Śniadkowski Bazyli, rok ur. 1895, dyplom lek. wet. z r. 1937 — Lwów.
849. Śniegocki Sylwester Eugeniusz, rok ur. 1909, dyplom lek. wet. z r. 1932 — Warszawa.
850. Śnieżek Jan, rok ur. 1891, dyplom lek. wet. z r. 1931 — Lwów.
851. Świąszkowski Tadeusz, rok ur. 1906, dyplom lek. wet. z r. 1930 — Warszawa.
852. Święcicki Jan, rok ur. 1901, dyplom lek. wet. z r. 1931 — Lwów.
853. Świstun Włodzimierz, rok ur. 1902, dyplom lek. wet. z r. 1928 — Lwów.
854. Talmont Stanisław Ryszard, rok ur. 1875, dyplom lek. wet. z r. 1903 — Charków.
855. Taubert Waldemar Maks Adolf, rok ur. 1891, dyplom lek. wet. z r. 1925 — Berlin.
856. Terlikowski Jerzy Antoni, rok ur. 1888, dyplom lek. wet. z r. 1925 — Warszawa.
857. Teski Czesław Józef, rok ur. 1905, dyplom lek. wet z r. 1933 — Warszawa.
858. Thur Dawid, rok ur. 1860, dyplom lek. wet. z r. 1885 — Wiedeń.
859. Tkaczuk Teodor, rok ur. 1904, dyplom lek. wet. z r. 1932 — Lwów.
860. Tołczyński Borys, rok ur. 1897, dyplom lek. wet. z r. 1930 — Warszawa.
861. Trocha Zygmunt, rok ur. 1908, dyplom lek. wet. z r. 1933 — Lwów.
862. Truszkowski Zygmunt.
863. Trylik Kornel, rok ur. 1908, dyplom lek. wet. z r. 1935 — Lwów.
864. Ppłk. Tryliński Tadeusz, rok ur. 1877, dyplom lek. wet. z r. 1900 — Dorpat.
865. Płk. Twardowski Władysław, rok ur. 1872, dyplom lek. wet. z r. 1898 — Warszawa
866. Ugrynowicz Jan, rok ur. 1877, dyplom lek. wet. z r. 1908 — Dorpat.
867. Uhryn Dymitr, rok ur. 1899, dyplom lek. wet. z r. 1932 — Lwów.
868. Dr. Unucka Jerzy Stanisław, rok ur. 1908, dyplom lek. wet. z r. 1934 — Berno.
869. Uranowicz Mieczysław Zygmunt Jan, rok ur. 1910, dyplom lek. wet. z r. 1938 — Lwów.
870. Urbański Jan Jerzy, rok ur. 1895, dyplom lek. wet. z r. 1910 — Drezno.
871. Uruski Władysław, rok ur. 1911, dyplom lek. wet. z r. 1937 — Lwów.
872. Urzędowski Nikodem Mieczysław, rok ur. 1909, dyplom lek. wet. z r. 1926 — Lwów.
873. Użarowski Jan, rok ur. 1905, dyplom lek. wet. z r. 1936 — Warszawa.
874. Wacyk Miron, rok ur. 1905, dyplom lek. wet. z r. 1934 — Lwów.
875. Wacyk Włodzimierz, rok ur. 1907, dyplom lek. wet. z r. 1934 -- Lwów.
876. Wajda Mikołaj Marian, rok ur. 1907, dyplom lek wet. z r. 1933 — Lwów.
877. Dr. Wajda Jan, rok ur. 1886, dyplom lek. wet. z r. 1912 — Lwów.
878. Prof. Dr. Wajgiel Eugeniusz Aleks., rok ur. 1873, dyplom lek. wet. z r. 1922 — Lwów.
879. Waldman Aron, rok ur. 1906, dyplom lek. wet. z r. 1934 — Lwów.
880. Dr. Walter Zimet, rok ur. 1904, dyplom lek. wet. z r. 1931 — Brno.
881. Wanatowicz Franciszek, rok ur. 1905, dyplom lek. wet. z r. 1932 — Lwów.
882. Warscher Meilech, rok ur. 1904, dyplom lek. wet. z r. 1930 — Lwów.
883. Wattenberg Abracham Efroim, rok ur. 1889, dyplom lek. wet. z r. 1921 — Lwow.
884. Dr. Wejgel Bolesław Józef, rok ur. 1886, dyplom lek. wet. z r. 1914 — Lwów.
885. Weigt Józef, rok ur. 1906, dyplom lek. wet. z r. 1931 — Lwów.
886. Weinreb Wiktor, rok ur. 1911, dyplom lek. wet. z r. 1936 — Lwów.
887. Dr. Weiss Adam Józef, rok ur. 1906, dyplom lek. wet. z r. 1936 — Lwów.
888. Weiss Alojzy Leon, rok ur. 1908, dyplom lek. wet. z r 1935 — Lwów.
889. Weissbrod Bronisław, rok ur. 1900, dyplom lek. wet. z r. 1929 — Lwów.
890. Weisstein Joel, rok ur. 1903, dyplom lek. wet. z r. 1933 — Lwów.

KOMUNIKAT
WYDZIAŁU WETERYNARYJNEGO UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO

Dziekanat Wydziału Weterynaryjnego Uniwersytetu Warszawskiego komunikuje, że na mocy rozporządzenia Ministerstwa Oświaty osoby, które przed 1 stycznia 1950 r. uzyskały absolutorium, winny brakujące egzaminy do dyplomu złożyć do dnia 31 grudnia 1950 r., w przeciwnym razie tracą prawa absolwenta.

Koniecznym warunkiem do uzyskania dyplomu jest zarejestrowanie się w Dziekanacie, w terminie do dnia 15 czerwca br. i złożenie dokumentów stwierdzających dotychczasowy przebieg studiów.

KRONIKA

CZYN 1-MAJOWY LEKARZY WET.

Protokół
zdawczo-odbiorczy Domów Wypoczynkowych Lekarzy Weterynaryjnych w Krynicy Morskiej Towarzystwu Przyjaciół Dzieci

Okręgowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna Pomorsko-Mazurska w Gdańsku-Oliwa, ul. Armii Polskiej 14, działając z upoważnienia Naczelnej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w Warszawie, niniejszym w dniu 17 kwietnia 1950 r. przekazuje nieodpłatnie w ramach Czynu 1-Majowego 1950 r. Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Domy Wypoczynkowe Lekarzy Weterynaryjnych w Krynicy Morskiej, składające się z dwóch willi (murowanej i drewnianej). położonych przy drodze do plaży, wraz z urządzeniem wewnętrznym.

Domy Wypoczynkowe Lekarzy Wet. w Krynicy Morskiej zostały urządzone w dwóch willach przydzielonych Okręgowej Izbie Lekarsko-Weterynaryjnej Pomorsko-Mazurskiej uchwałą Wydziału Wojewódzkiego Gdańskiego Wojewódzkiego Związku Samorządowego z dnia 5 kwietnia 1948 r. Nr. 191.

Odbudowa willi i ich urządzenie wewnętrzne dokonane zostało ze składek członków wszystkich Okręgowych Izb Lekarsko-Weterynaryjnych za staraniem Zarządu Okręgowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej Pomorsko-Mazurskiej w Gdańsku.

Dla uczczenia Dnia 1-go Maja 1950 r. czynem zmierzającym do stworzenia jak najlepszych warunków dla wychowywania nowego pokolenia Polski Ludowej, powołanego do zbudowania socjalizmu i pokoju, zawód lekarsko-weterynaryjny, zorganizowany w Izbach Lekarsko-weterynaryjnych, przekazuje Towarzystwu Przyjaciół Dzieci swój skromny dorobek w postaci odbudowanych i urządzonych 2-ch willi w Krynicy Morskiej.

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Zarząd Okręgu Gdańskiego, przejmuje niniejszym nieodpłatnie zaofiarowane mu przez zawód lekarsko-weterynaryjny dwie wille letniskowe (murowaną i drewnianą) w Krynicy Morskiej, położone przy drodze prowadzącej do plaży.

Załatwienie spraw formalnych związanych z przejęciem w. w. willi Zarząd Okręgu Gdańskiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci przejmuje na siebie.

Na tym protokół zakończono i podpisano w 4-ch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego 2 egzemplarze przeznaczone są dla Zarządu Okręgu Gdańskiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci 1 egz. — dla Naczelnej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w Warszawie i 1 egz. — dla Okręgowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej Pomorsko-Mazurskiej w Gdańsku.

Prezes Izby
Dr A. Spryszak, lek. wet.

Sekretarz Izby
E. Saperski, lek. wet.

Dyrektor Okręgu T.P.D.
Girtlerowa Helena

JUBILEUSZ KOL. EUGENIUSZA SEVERINA

W październiku r ub. minęło 50 lat pracy zawodowej kol. Eugeniusza Severina — pracy poświęconej umiłowanemu zawodowi, społeczeństwu i krajowi.

Kol. Eugeniusz Severin urodził się w 1876 r w Bobrujsku, był synem wojskowego lekarza med. Po skończeniu szkoły średniej w 1895 r. w Rydze studiował medycynę weterynaryjną w Dorpacie, gdzie w październiku 1889 r. otrzymał dyplom lekarza weterynarii. Po otrzymaniu dyplomu poświęcił się pracy zawodowej w dziale hodowli koni. Jako lekarz wet. pracuje kolejno we wszystkich największych stadninach rosyjskich i polskich, pracę tę przerywają mu jedynie wojny, które spędza w szeregach wojska.

W 1928 r. podczas zwalczania ronienia u klaczy w stadninie „Kozienice" ulega zakażeniu, nadwyrężającemu silnie jego zdrowie. Po skasowaniu etatów lek. wet. w państwowych stadninach, pracuje w P.I.W. w Puławach, a następnie osiedla się w Konstantynowie Podl., chcąc być chociaż w pobliżu Stadniny Janowskiej.

W Konstantynowie prowadzi w dalszym ciągu działalność zwodową, ostatnio jako wykładowca w miejscowej Szkole Rolniczej.

SESJA NAUKOWA RADY WYDZ. WET. U. W.

Dnia 3 kwietnia rb. w auli Wydziału Weterynaryjnego U.W., przy ul, Grochowskiej Nr 272 odbyła się sesja Naukowa Rady Wydziału Wet. U.W.

Na Sesję licznie przybyli zaproszeni goście,, przedstawiciele Min. Oświaty, Min. Roln. z Dyr. Dep. Wet, Dr, St, Kraussem na czele. Min, Zdrowia, Władze Uniwersytetu, przedstawiciele bratnich Wydziałów uczelni krajowych i wielu lekarzy wet. praktyków z terenu.

Sesja poświęcona była wciąż aktualnemu tematowi jakim jest różyca. Wyczerpujące referaty wygłosili: Prof. Dr. Juliusz Brill — Patogeneza różycy świń i Prof. Dr, Abdon Stryszak — Zwalczanie różycy świń,

W ożywionej dyskusji wielokrotnie zabierali głos Koledzy praktycy, dzieląc się swoimi często ciekawymi spostrzeżeniami z własnego doświadczenia.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dnia 19 lutego br. zmarł Kol. Dr Jan Zeńczak, kierownik Oddziału Lecznictwa Zwierząt w Poznańskim Urzędzie Wojewódzkim.

*
* *

Dnia 22 stycznia br. zmarł Kol, Józef Szymański. lek. wet., major w st. spocz. kierownik rzeźni w Mińsku Maz.

Druk. Nr 5 „Czytelnik", W-wa, Targowa 82. B-110218